Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...онмнай 1921 оной ...нн 21-hээ гарана. | № 174 (18497) | 1990 оной июлиин 29, воскресени | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

...ин 28-да Улаан-Үдэ хотодо КПСС-эй обко...II пленум болоҗо, удаадахи асуудалнуудые хэлсэбэ:

...ІСС-эй XXVIII съездын гол дүнгүүд ба тэ...шидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар област...тийна организациин түрүүшын ээлжээндэ ...э зорилгонууд тухай.

...ластной партийна XXXV конференциин хо...шатые үнгэргэхэ тухай.

...лаан-Үдын городской партийна организациин ...алтые хубилгаха тухай.

...спубликын партийна организациин нэрые ...ха тухай.

...хидхэлэй асуудалнууд.

...шын асуудалаар партиин XXVIII съездын ..., КПСС-эй областной комитедэй нэгэдэхи ...рь Л. В. Потапов элидхэл хэhэн байна.

...С-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь ...рехов, Улаан-Үдын авиационно үйлэдбэриин ...эй токарь, КПСС-эй XXVIII съездын деле...В. Белоусов, «Теплоприбор» заводой дирек...адаадын экономическа асуудалнуудай та...рлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй гэ...Б. Нимаев, Буряадай АССР-эй Министр... Соведэй Түрүүлэгшэ, КПСС-эй XXVIII съез...легат В. Б. Саганов, Холбоолжоной уурхайн ...ной секретарь В. В. Иванов, Ярууны рай... «Дружба» колхозой парткомой секретарь Б. Ц. Цыбиков, Зэдын комбинадай Холтоhоной уурхайн хүдэлмэришэн, КПСС-эй XXVIII съездын делегат В. Ф. Кондратюк, Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын отделение даагша, КПСС-эй XXVIII съездын делегат А. Б. Бороноев, Буряадай эрдэмэй түбэй президиумэй түрүүлэгшын орлогшо А. К. Тулохонов, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой А. П. Калашников, нарин сэмбын комбинадай директор, Социалис Ажалай Герой К. П. Альцман гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Удаань Л. В. Потапов түгэсхэлэй үгэ хэлэhэн, асуудалнуудта харюусаhан байна.

КПСС-эй обкомой пленум зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа тогтоол баталан абажа, «КПСС-эй XXVIII съездын шиидхэбэринүүдые ойлгуулха, дэлгэрүүлхэ ба бэелүүлхэ талаар КПСС-эй обкомой түрүүшын ээлжээндэ дүүргэхэ хэмжээ ябуулгануудые» hайшааба.

Областной партийна XXXV конференциин хоёрдохи шатые үнгэргэхэ талаар пленум тогтоол баталан абаа. Конференциин хоёрдохи шата үнгэргэлгын болзорые ойртуулжа, тэрэнине 1990 оной ноябриин 16—17-до үнгэргэхэ гэжэ шиидээ. Гадна «Буряадай областной партийна организациин hунгагдамал органуудые (КПСС-эй обкомые, тэрэнэй бюрое ба секретариадые, хиналтын комиссине) бүрилдүүлхэ тухай» гурим мүн баhа баталагдаа.

Удаань КПСС-эй обкомой пленум «Улаан-Үдын городской партийна организациин байгуулалтые хубилгаха тухай» асуудал хаража үзэбэ. КПСС-эй райкомуудые үлөөжэ, тэдэнэй байгуулалтые хубилгаха, КПСС-эй горкомые болюулаад, тэрэнэй үүргэнүүдые КПСС-эй обкомдо үгэхэ тухай партиин Улаан-Үдын горкомой болон райкомуудай нэгэдэмэл пленумэй тогтоолые зүбшөөхэ гэhэн тогтоол абтаа.

КПСС-эй шэнэ Уставай ёhoop, автономито республиканuудай партийна организацинуудай статус хубилгагдаа. Энээнтэй зохилдуулан, Буряадай областной партийна организацине Буряадай республиканска партийна организаци гэжэ шэнээр нэрлэдэг болохо тухай КПСС-эй обкомой пленум тогтоол баталаа.

Пленум эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзэбэ. Пенсидэ гараhантайнь дашарамдуулан, С. С. Бадмаевые КПСС-эй обкомой дэргэдэхи партийна хиналтын комиссиин түрүүлэгшын уялгануудhаа сүлөөлбэ.

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретаряар хүдэлжэ байhан К. Д. Лубсандоржиевые КПСС-эй обкомой дэргэдэхи партийна хиналтын комиссиин түрүүлэгшээр пленум баталба.

Энээгээр КПСС-эй обкомой пленум хүдэлмэриеэ дүүргээ.

Тэжээл бэлэдхэлгэ — бүгэдын хэрэг

...УЛТА ЭРИД ШИИДЭНГИ

...урдынхиhаа „бага зэр...ооошье hаа, манай сов...ухы звенонууд үбhэн...ала эмхитэйгээр ороо. ..., июлиин тэн багаар ...ууддай отделенидэ — ...эй табан, Нугын отде... — хоёр звено үбhэеэ ...бшажа эхилээд байгаа. ...эрнүүдтэ Харбяангууд...К. Сагановай даадаг ...оруулагдамал звено 81 газарай хореод гекта...оо сабшаад, түрүүшын ...бодхоогоо. Эдэнэр бү...3030 центнер үбhэ ху...абаха түсэбтэй. Тэрэ... 1000 центнерыень но...оор хуряажа, вентиля...улээлгэн хатааха, эр...нартай үбhэ бэлэдхэхэ ...эндэхи Б.-С. Б. Арбаль... звено 110 гектар үhа ...ай, болдогтой сабшалан ... 1300 центнер үбhэ гол түлэб гар хажуураар, тракторай болон морин косилкаар сабшажа абаха байна. Тус звенодо малшад, зунай амаралтада байhан студентнэр, hургуулиин hурагшад сугларанхай.

Эдэнэрhээ гадна hү hаалиин фермын хүдэлмэришэд баhа нэгэ звено болоҗо хамтараад (даагшань А. П. Цыренов), 1410 центнер үбhэ хуряажа абаха зорилготой хүдэлнэ. Тиихэдэ энэ жэлдэ манай совхоз зарим айлнуудтай хэлсээ баталаад, бууса дээрээ мал арендээр абаад харууhалхыень үгөөбди. Тиимэ гурбан айл хамтаржа, тэдэ арендээр абаhан малдаа эдюулхэ үбhэ өөhэдөө бэлэдхэхээр 30 гектар сабшалан абанхай. Мүнөө тэдэнэр баhал үбhэеэ сабшажа эхилээ.

Нутын отделениин үниинэй луговод С. С. Ухеев өөрынгөө үhалдаг 100 гектар дээрэхи үбhэ ногооое хуряажа абахаяа нэгэ звено даагаад хүдэлжэ байна. Тэрэ нүхэдтэеэ 1700 центнер үбhэ бэлэдхэхэ даабаритай. Илангаяа олон жэлэй ногоо тариhан сабшалангайнь ургаса hайн. Гектар бүриhөө 30 центнер үбhэ лаб абахаар.

Тобшолон хэлэбэл, гансашье үбhэшэдэй звенонуудай бэшэ, мүн малшад, адуушадай хүсөөр бүхыдөө 12 мянган центнер үбhэн бэлэдхэгдэхэ ёhотой.

Үбhэшэдэй звенонуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Нугын отделениин А. Н. Агуновай звено эгээл ехэ газарай үбhэ сабшаад, хэдэн hүри бодхоогоод түрүүлжэ ябана. АВМ түхэлэй агрегат хүдэлгэдэг коллектившье муу бэшээр ажаллана.

Байгша ондо үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ мүрысөөнэй дүнгүүд арба-арбан хоногоор согсологдохо юм. Тиихэдээ түрүүшын арбан хоногто эгээл ехэ үбhэ бэлэдхэhэн звенонууд онсо урмашуулагдаха байна. Жэшээнь, июлиин 15-hаа 25 болоторхи үе соо үбhэ хуряажа абаха түсэбөө 20 процентдэ хүргэhэн звено 300 түхэриг шан абаха болоно. Хоёрдохи арбан хоногто (июлиин 26-hаа августын 4 болотор) үбhэ абаха түсэбөө 40 процентдэ хүргэбэл, баhал 300 түхэригөөр шагнагдаха ушартай.

Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, үбhэ хуряалгые унжагайруулхагүй, түрүүшын үдэрhөө эршэмтэйгээр ябуулха, үбhэ ногооной шэмэтэйдэ ехэ тэжээл бэлэдхэжэ үрдихын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ арга олгохо болоно.

Тэрээнтэй хамта үбhэ, тэжээл hайн шанартайгаар бэлэдхэhэн звенонуудые онсо урмашуулха хэмжээнүүдые баhал хараалааабди. Хэрбээ али нэгэ звеногой бүхы үбhэнэйнгөө 90 процентые нэгэдэхи классай шанартайгаар хуряажа абаhан байгаа hаань, тэрэнэйнь тонно бүхэнэй гол түлбэри дээрэнь үшөө 5 түхэриг нэмэжэ түлэхэбди.

Мүнөө дээрээ hанаагаа зобохо юумэмнай гэхэдэ, сагай үлэрил болон трактор, машинануудай эбдэрхэдэ hэлгээд табиха запас хэрэгсэлнүүдэй дуталдалга болоно. Ходо хура бороо орожо, үбhэшэдтэ бага бэшэ hаад ушаруулна, саашадаашье ушаруулхал ааб даа. Энээнэй хажуугаар косилка, пресс-подборщик гэхэ мэтэдэ хэрэгтэй запас зүйлнүүд дуталдажа мэгдэхээнэ. Инженернүүднай тэдэниие бэдэржэ, нилээд хүл хоөрсэг болоно.

Хэды иимэ бэрхэтэй байдалай тохёолдоошье hаань, манай совхозой үбhэшэд бүхы хүсэ, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлжэ, түсэбөөр хараалагдаhан үбhөө саг болзор соонь абахал гэжэ эрид шиидэнхэй.

А. АНГАРХАЕВ,
Түнхэнэй районой Харбяангуудай совхозой парткомой секретарь.

...Ивалгын районой Халюутын сов...озой хүдэлмэришэд болон малшад ...нитынгээ адууhа малда бардам ...үрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хү...элмэрис түрүүшынгээ үдэрhөө ...хи гуримтайгаар ябуулхатайгаа ...ргэ hаамхай болон залуу малда ногоо ехээр сабшажа эдюулдэг заншалтай юм.

Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй механизатор Владимир Васильевич Эрдынеев эдэбхитэйгээр хабаадажа, халаан бүринигөө даабаринуудые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ нүхэрнэй үдэрэй туршада 20 тонно шахуу ногоо сабшажа, hаамхай болон залуу малай гүүртэнүүдтэ эльгээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор В. В. Эрдынеев, агрегат хүдэлмэриин үедэ.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

ХЭБЛЭГДЭН ГАРГАГДАБА

М. С. Горбачёвой хэлэhэн үгэнүүдэй болон статьянуудай суглуулбариин 7-дохи боти хэблэлhээ гаргагдаба. 1988 оной октябрьhаа 1989 оной июль болотор үнгэрhэн саг соо М. С. Горбачевой хэлэhэн үгэнүүд, бэшэhэн статьянууд тус боти соо оруулагдаа.

«Энэрхы ёhото, демократическа социализм тээшэ» гэhэн КПСС-эй XXVIII съездын Программна мэдүүлгэ амяараа ном болгогдожо гаргагдаа.

КПСС-эй XXVIII съездын резолюцинуудай суглуулбари мүн лэ гаргагдаба. Эдээнэй дунда КПСС-эй ЦК-гай партиин XXVIII съездэ хэhэн Политическэ тоосоон тухай, экономическа реформо бэелүүлхэ талаар партиин политика тухай, КПСС-эй аграрна политика бэелүүлгэ тухай, КПСС-эй бюджет болон зөөри тухай резолюцинууд ороно.

«СССР-эй эрхэтэдhээ, хариин оронуудай эрхэтэдhээ болон эрхэтэн бэшэ зонhоо абтаха налог тухай», «СССР-эй эрхэтэд болохо гэр бүлэгүй, ганса бэе зонhоо болон үсөөн гэшүүдтэй бүлэнүүдhээ абтадаг налог шата шатаар болюулха тухай», «Гүрэнэй налог татадаг инспекцинүүдэй эрхэнүүд, уялганууд болон харюусалга тухай», «Предприятинуудhаа, нэгэдэлнүүдhээ болон организацинуудhаа татагдаха налог тухай» СССР-эй Хуулинуудые оруулhан амяараа ном гаргагдаба. Эдэ Хуулинуудые хүсэндэнь оруулха гурим тухай СССР-эй Верховно Соведэй тогтоол мүн лэ оруулагдаа.

ОШ: БАЙДАЛ hАЙЖАРНА

Энээндэ этигэхэ дуран хүрэнэ. Юуб гэхэдэ, эндэ ябуулагдаhан горитой хүдэлмэриин ашаар областиин түбтэ болон олонхи районуудта байдал нэгэ бага hайжараа гээд СССР-эй МВД-гэй пресс-түбтэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсээ ха юм.

Байгша оной июлиин 26-да арадай ажахын, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын, хэлхээ холбооной болон транспортын бүхы предприятинууд Ош хотодо хүдэлhэн байха юм. Узбек талын комитедэй гэшүүдтэй болон киргиз угсаатанай түлөөлэгшэдтэй Узгенскэ районой комендант уулзаба. Тус уулзалга номгоноор үнгэрөө.

(ТАСС).

СССР-эй Финансын министерствэдэ, СССР-эй гүрэнэй банкда

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ талаар гүрэнэй урьhаламжын 1955—1956 онуудта гаргагдаhан облигацинуудые түлэлгэ 1990 оной августын 1-hээ энэл оной декабриин 15 болотор хэгдэхэ юм.

1947—1954 онуудта гаргагдаhан гүрэнэй урьhаламжын облигацинуудые түлэлгэ энэл болзор соо бэелүүлэгдэхэ.

...ҮДӨӨГЭЙ АРЕНДАТОРНУУДАЙ АССОЦИАЦИ

...кадэр Улаан-Үдэ хотодо ...новай нэрэмжэтэ совхоз...кумэй клуб соо Буряад ...оймнай хүдөөгэй арендa...уд, кооператорнууд, рай...ай АПО-нуудай болон ... ажахынуудай хүтэлбэ...шэд, мэргэжэлтэд, хүдөө ...ын институдай эрдэм...угларжа, республикын та...адай хубиин ажахынуудай ... хүдөө ажахын коопе...нуудай шэнэ ассоциаци ...улха эмхидхэлэй түрүү... конференци үнгэргэбэ. ... конференци дээрэ ас...циин хүтэлбэрилхы ор...-25 хүнhөө бүридэhэн со... байгуулагдаа. Олонхиин ...ар соведэй түрүүлэгшээр ...дай хүдөө ажахын инсти... багша, экономикын эр... кандидат Л. Б. Власов hунгагдаа. Тэрэ гол ажалhаа сүлөөлэгдөөгүй байха юм. Харин совет ассоциациин генеральна директорые (бусад ажалhаа сүлөөлэгдэhэн) дэбжүүлэгдэhэн хэдэн хүнэй дундаhаа hунгагдаха байна.

Конференци дээрэ олон хүн үгэ хэлэжэ, мүнөө үедэ хүдөөгэй арендаторнууд болон кооператорнуудай ажалда hаад тойбо ушаруулжа байhан дутагдалнууд, элдэб бэрхэшээлнүүд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд тушаа тогтожо хэлээ. Энэ хэрэгые саашадань hайжаруулха, гуримшуулха тушаа олон тодорхой дурадхалнуудшье оруулагдаа. Шэнээр эмхидхэгдэhэн ассоциаци саашадаа эмжалтатайгаар хүдэлхэ, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые, хүн зониие эдээ хоолоор хангалгые hайжаруулха хэрэгтэ хубитаяа оруулха бээ гэжэ найдажа байhанаа сугларагшад мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн конференциин түгэсхэлдэ ассоциациин устав, дүрим, республикын Верховно Соведтэ, правительстводо хандаhан хандалга баталагдан абтаа.

Таряашадай ажахынуудай болон хүдөө ажахын кооператорнуудай ассоциациин түрүүшын конференциин хүдэлмэридэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов, Бурятскагропромсоюзай түрүүлэгшэ Н. Н. Найданов гэгшэд хабаадалсажа, үгэ хэлээ. Мүн Буряадай облсовпрофой түрүүлэгшэ Н. А. Розанов, Буряадай НИИСХ-гэй директор Б. И. Николаев гэгшэд хабаадалсаа.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

hаяхан КПСС-эй обкомой байшан соо партиин горкомууд болон райкомуудай секретарьнарай, эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таhагуудые даагшанарай зүблөөн болобо. Тэндэ парти доторой хүдэлмэриин асуудалнуудаар хэдэн мэдээсэл хэгдээ.

КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна ба кадрова хүдэлмэриин таhагые даагша В. Р. Булдаев парти доторой ажабайдалай зарим асуудалнууд тухай хөөрөө.

КПСС-эй шэнэ Устав ба тэрэниие партийна ажабайдалда хэрэглэхэ тухай партиин обкомой ниитэ нэгэн партбиледэй бэ эмхидхэлэй-уставай асуудалнуудаар секторые даагша А. П. Ключерев мэдээсэл хээ. Республикын партийна организацинуудта тоосоото-hунгалтын кампаниие үнгэргэхэ, областной партийна конференциин хоёрдохи шатада бэлдэхэ тушаа КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна ба кадрова хүдэлмэриин таhагые даагшын орлогшо А. И. Шульгин сугларагшадта хөөрэhэн байна. Мэдээсэлнүүдые хэhэн харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд олон асуудалнуудта харюусаа.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ партиин обкомой нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов хабаадалсаба.

Х. СОКТОЕВ.

БЭЛЭДХЭЛ ХЭГДЭНЭ

РСФСР-эй Компартиие эмхидхэн байгуулгын съездын хоёрдохи шатада бэлэдхэл түгэсхэгдэжэ байна.

Таарадуулгын соведэй хүдэлмэриин бүлэгүүдтэ Компартиин ажал ябуулгын Программын, тэрэнэй гол нормативна документнүүдэй, съездын баталан абаха резолюцинуудай проектнүүд, элидхэл бэлдэхэдэ хэрэгтэй материалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тус бүлэгүүдэй бүридэлдэ түрүүшын шатада hунгагдаhан Центральна Комитедэй гэшүүд оруулагданхай юм. Гадна КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд, бэлэдхэлэй комитедэй гэшүүд, партийна эдэбхитэд, эрдэмтэд энэ хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Гол документнүүдэй проектнүүдые «Советская Россия» газетэдэ, нютагай партийна хэблэлдэ барлан гаргажа, Россин Компартиин hэргэн хүгжэхэдэ хайша хэрэгээр хандадаггүй бүхы коммунистнуудай, бусадшье хүнүүдэй өөрынгөө hанамжа хэлэхэ арга боломжо олгохо гээд хараалагдана.

РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси тухай дүримэй проект зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха гээд Таарадуулгын совет шиидэбэ.

Өөhэдынгөө дурадхалнуудые болон ажаглалтануудые иимэ адресаар эльгээхэдэ болохо: **Москва, Старая площадь, 4, РСФСР-эй Компартиин ЦК, Таарадуулгын совет.**

Проект

РСФСР-эй КОМПАРТИИН ХИНАЛТЫН КОМИССИ ТУХАЙ ДҮРИМ

1. РСФСР-эй Компартиин түбэй зургаануудай, тэрэнэй аппарадай болон эмхи зургаануудай ажал ябуулгые, республикын партийна организацинуудта Уставай эрилтэнүүдэй хэр зэргээр сахигдажа байhаниие шалгаха зорилготойгоор партиин съезд дээрэ РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси бии болгогдодог байха юм.

КПСС-эй Уставые болон энэ дүримые комисси өөрынгөө хүдэлмэриин хүтэлбэри болгон хэрэглэдэг, РСФСР-эй Компартиин съездын болон конференциин урда тоосодог байха.

2. РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси иимэ ушарнуудта шалгалта хэдэг гэбэл:

— республикын партийна организацинуудта КПСС-эй программна документнүүдэй болон Уставай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhаниие;

— РСФСР-эй Компартиин съезднүүдэй болон конференцинүүдэй шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhаниие;

— РСФСР-эй Компартиин Центральна Комитедэй болон тэрэнэй гүйсэдхэхы зургаануудай демократическа ёhо гуримуудые хэр зэргээр сахижа байhаниие. Программна болон Уставай дүримүүдтэ харша шиидхэбэринүүдые буруушааха эрхэтэй;

— албан хойрог ябадалнуудаар, шүүмжэлэгшые газаашалха, албан тушаалаа хубиингаа ашаа тулада хэрэглэхэ ушарнуудаар, партийна политикада хэнтэйшье зүбшэнгүй ажал ябуулга эрхилхэ ябадалнуудаар хэмжээ абадаг байха юм;

— партиин зэргэнүүдэй болон партийна нүхэсэлэй бэхижэхэдэ, партийна эхин организацинуудай нэрэ хүндын болон бэеэ дааhан байдалай улам дээшэлхэдэ, үргэдэхэдэ өөрын нүлөө үзүүлхэ ёhотой;

— өөрынгөө эрхэ түлөөлэлгын оршом соо коммунистнуудай эрхэ, нэрэ хүндыень хамгаалдаг байха;

— партийна организацинуудта болон hунгагдамал партийна зургаануудта үсөөн үлэhэн зоной өөhэдынгөө hанамжа хамгаалха эрхын хангагдахагүйнь тулада, абтаhан шиидхэбэринүүдые бүхы коммунистнуудай дүүргэдэг байхынь тулада шалгалтын ехэ хүдэлмэри ябуулха ёhотой;

— РСФСР-эй Компартиин Центральна Комитедтэ, тэрэнэй гүйсэдхэхы зургаануудта болон аппарадта, эмхи зургаанууд ба предприятинуудта партийна организацинуудай хандалгануудые, бэшэгүүдые болон мэдүүлгэнүүдые тоогоогдоhон гуримаар хараха үзэхэ ябадалые хангаха зэргэтэй;

— партийна организацинуудай болон коммунистнуудай зүгhөө ороhон хандалганuудые хаража үзөөд, элирүүлэгдэhэн дутуу дундануудые усадхаха талаар таарамжатай эмхи зургаанда дурадхалнуудаа оруулдаг байха юм;

— партийна журам, ниитын моралиин ёhо гуримуудые болон партиин нэрэ хүндые өөрынгөө ажал ябуулгаар хазагайруулжа, бузарлажа ябаhан ямаршье коммунистые КПСС-эй Уставтай зохилдуулан, харюусалгада хабаадуулха эрхэтэй;

— РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин партиhаа гаргаха тухай шиидхэбэри партийна эхин организацида заабол дуулгагдадаг байха юм. Хэрбээ эндэ буруушаагаа hаань, тус партийна организациин түлөөлэгшын хабаадалгатайгаар дахинаа хаража үзөөд, эсэсэй шиидхэбэри комисси баталан абадаг байха;

— партиин республиканска (АССР), хизаарай болон областной комитедүүдэй Хиналтын комиссинуудай КПСС-hээ гаргаха болон зэмэ тохохо тухай шиидхэбэринүүдые буруушааhан мэдүүлгэнүүдые хаража үзэдэг байха;

— РСФСР-эй Компартиин бюджедэй гүйсэдхэлые шалгаха, РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай, тэрэнэй эмхи зургаануудай, хэблэлнүүдэй болон предприятинуудай финансово-ажахын ажал ябуулгые хинаха юм;

— партиин республиканска (АССР), хизаарай, областной комитедүүдэй болон хиналтын комиссинуудай хоорондохи үгээ ойлгоhосохогүй ябадалнуудые хаража үзэдэг байха;

— республиканска (АССР), хизаарай, областной, окружной, городской болон районно партийна организацинуудай хиналтын комиссинуудта методическа туhаламжа үзүүлдэг, тэдэнэй ажал ябуулгын дүй дүршэл согсолборидог болон шэнжэлдэг байха юм.

3. РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси болон тэрэнэй түрүүлэгшэ РСФСР-эй Компартиин съезд дээрэ hунгагдадаг байха. РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин бүридэлдэ орохоор hунгагдаhан коммунистнууд РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай гэшүүд гү, али тэрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэд байжа болохогүй.

РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин пленарна заседанинууд хэрэгтэй болоходонь, зүгөөр жэл соо хоёр дахинhаа үсөөн бэшэ дахин үнгэргэгдэдэг байха ёhотой. Гадна гэшүүдэйнь гурбанай нэгэ хубиин эрилтээр зарлагдаха аргатай.

4. Комиссиингаа президиумые болон апелляционно коллегиие РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси пленум дээрээ hунгадаг, тэрэнэй эрхэ түлөөлэгэнүүдые тодоруулдаг, РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин гэшүүдhээ, мүн бусад коммунистнуудhаа бүридхэн, хүдэлмэриингөө гол шэглэлнүүдээр саг үргэлжын комиссинуудые болон шалгалтын бүлэгүүдые бии болгодог. Хиналтын комиссиин түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо апелляционно коллегиие толгойлдог юм.

РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин Пленумэй үзэмжэдэ өөрынгөө ажал ябуулга тухай тоосоо президиум жэл бүхэндэ табидаг байха юм.

5. РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин гэшүүд РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай Пленумүүдэй болон комиссинуудай хүдэлмэридэ шиидхэхы бэшэ дуутайгаар хабаадалсадаг; харин хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ болон тэрэнэй орлогшонор Политбюрогой, Секретариадай болон РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай гүйсэдхэхы бусад зургаануудай хүдэлмэридэ хабаадалсадаг байха юм.

6. РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси ажал ябуулгаяа олондо мэдээжэ байхаар ябуулдаг, партийна организацинуудта өөрынгөө ажал ябуулга тухай ходо мэдээсэдэг байха юм. Баталан абаhан тогтоолнуудынь хэблэлдэ толилогдохо. Хиналтын комиссиин гэшүүд партийна организацинуудай урда саг үргэлжэ тоосодог байха.

7. РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси партийна бюджедэй мүнгэн зөөри хэрэглэжэ, хүдэлмэриеэ ябуулхадань хэрэгтэй аппарат бүридхэн бии болгоно, өөрынгөө ажал ябуулгые материально-техническэ талаhаань хангана. Эндэ гаргашалагдаха мүнгэн зөөриин хэмжээн РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай болон Хиналтын комиссиин хамтын пленум дээрэ тодорхойлогдодог байха юм.

8. Хиналтын комиссиин болон РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай Хоорондохи үгээ ойлголсохогүй ябадалнууд хоёр талаhаа адли эрхэтэйгээр бии болгогдоhон комиссинуудта, мүн хамтын пленумүүд дээрэ гү, али РСФСР-эй Компартиин Центральна Комитедэй Политбюрогой, Хиналтын комиссиин президиумэй хамтын заседанинууд дээрэ шиидхэгдэдэг байха.

РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай болон Хиналтын комиссиин гэшүүдэй гурбанай хоёр хубиин амяараа дуугаа үгэхэдөө дэмжэhэн байгаа hаань, хамтын шиидхэбэри абтаба гэжэ тоологдодог.

9. Өөртэнь хабаатай бүхы асуудалнуудаар РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комисси тогтоолнуудые баталан абадаг, шалгалтануудай дүнгүүдээр актнуудые баталдаг, РСФСР-эй Компартиин ЦК-да болон шалгагдаhан эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ энээн тухайгаа дуулгадаг байха юм. Эдэнэрынь абтаhан хэмжээнүүд тухайгаа комиссида саг соонь дуулгадаг байха зэргэтэй.

КПСС-эй Уставаар болон энэ дүримэй ёhoop үгтэhэн эрхэнүүдээ хэрэглэн, РСФСР-эй Компартиин Хиналтын комиссиин гэшүүд ажал ябуулгаяа эрхилхэдээ, РСФСР-эй Коммунис партиин бүхы документнүүдые хэрэглэхэ эрхэтэй.

АПК • ажалай эмхидхэл ба экономико

ЯМАР ШЭНЭ ЮУМЭН БИИБ?

Илангаяа һүүлэй арбаад жэлдэ республика соо шубуу үсхэбэрилгые, үндэгэ болон шубуунай мяха абалгые индустриальна түхэлтэй болгохо, томо томо фабрикануудые барижа ашаглалгада оруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ.

Мүнөө энэмнай Буряадай агропромышленна комплексын эгээл аша үрэ ехэтэй, томошье һалбаринуудай нэгэн болонхой. Жэшээнь, шубуу үсхэбэрилгын үйлэдбэриин нэгэдэлдэ ородог фабриканууд жэл бүри 200 һайса гара миллион үндэгэ, 10 гаран мянган тонно шубуунай мяха абана. Нёдондо энэ һалбари 20 миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулаа юм.

Загарайн бройлерно фабрика нэгэдэл соогоо эгээл томо, ажалай эмхидхэлэй шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талааршье түрүү предприяти болоно. Һаяхан манай корреспондент М. Намжилов фабрикын ахалагша зоотехник М. И. НОСКОВАТАЙ уулзажа, хэдэн асуудалнуудта харюусахыень гуйһан байна.

— Мария Ивановна, танай фабрика ямаршье жэлдэ һаа, квартал бүхэндэ шубуунай мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө жэншэдгүй дүүргэдэг гэжэ мэдээжэ. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүд энэ талаар ямар байгааб!

— Муу бэшэл даа. Хэрбээ үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахадта 1,6 миллион бройлерно тахяа мяханай комбинадта тушааһан һаа, байгша оной үнгэрһэн энэ үе соо 1.784,3 мянган тахяагай дальбараа томо болгожо тушаагаабди гэхэ гү, али 25 мянган центнер шубуунай мяха гүрэндэ худалдаабди.

Дальбарааануудай шэгнүүрые нэмээлгэшье зарим тэды ехэ болоо. Жэшээнь, нёдондо дальбараа бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдэ 25 граммаар нэмээгдэһэн һаа, энэ жэлдэ тэрэмнай 25,3 грамм болоо. Оройдоол 0,3 грамм гээшэмнай һанахада ахирхан шэнги ааб даа. Теэд 1,7 миллион тахяада тэрэниие хубаажа үзэбэл, горитойхон мяхан нэмэжэ абтаһан болоно бшуу. Энээнһээ гадна инкубаторһаа гараһан дальбараануудые урда жэлнүүдтэ 60 хоног соо тэжээжэ, тус бүриень 1,4 килограммда хүргэжэ, мяханай комбинадта ябуулдаг һаа, энэ жэлдэ тэрэ болзорыень 54 хоног хүрэтэр хорообобди. Энэмнай тэжээлэй болон ажалай бусад гаргашые хорооно.

Тэрэшэлэн шубуудай шэгнүүрые 1 центнерээр нэмээхын тула нёдондо 3,0 центнер тэжээлэй единицэ гаргадаг байгаа һаа, мүнөө 2,8 центнер гарганабди. Мүн тушаагдаһан мяханай шанар гэхэ гү, али категориень нилээд дээшэлүүлээбди. Хэрбээ үнгэрһэн жэлдэ бүхыдөө тушаагдаһан шубуунай мяханай 54 процентнь 1 категориин гэжэ сэгнэгдэһэн һаа, энэ жэлдэ тиимэ шанартай мяхан 67,8 процент болоо. Категоридо орохогүй муу шанартай мяхан оройдоошье үгы байгаа.

— Эдэ бүгэдэтнай эсэстээ ямар ашаг үрэ үгэнэ гээшэб!

— Дальбараа бүхэнэй шэгнүүрые урдынхиһаа сүүдхэдэ 0,3 грамм ехээр нэмээдэг болохо, тэжээлгэ шахалгын болзорыень хэдэхэн хоногоор хороохо, һайн шанартай мяханай оросые хэдэхэн процентээр дээшэлүүлхэ гээшэ тиимэшье ехэ бэшэ гэжэ һанахаар. Үнэндөө манда мүнөө предприятиингаа ажахын гүйсэд тоосоондо орожо, өөһэдыгөө хүсэд хангадаг, оруулһан олзо доходоороо хэһэн гаргашаяа гүйсэд харюулжа хүдэлдэг болоод байхада, энэмнай ехэхэн удха шанартай.

Энээнтэй дашарамдуулан үшөө нэгэ иимэ тоо, баримта дурдалтай. Манайда үйлэдбэриин талмай гэхэ гү, али фабрикын шубуудай байрын дүрбэлжэн метр бүхэниие, оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүсэд дүүрэнээр ашаглажа, тэндэһээ шадаал һаа ехэ продукци абаха гээшэ тон шухала. Үйлэдбэриин талмайн дүрбэлжэн метр бүхэн дээрэһээ мүнөө 92,6 килограмм мяха абанабди. Хоёргурбан жэлэй саана тэрэмнай оройл 78—80 килограмм болодог һэн.

Ондоогоор хэлэбэл, нэгэдэхеэр, тахяагай байранууд соо таһалгануудые зүбөөр тааруулан табижа, олон дабхар клеткэнүүдые хээд, досоохиень гэрэлтэй һайн, дулаан, агаарыень сэбэр байлгажа шадаһанай ашаар байра бүхэн соо олон дальбараа байлгажа дэгжээнэбди. Хоёрдохёор, байра, таһалга бүхэн тогтомол сагһаа нэгэшье час үлүү хооһон байлгагдадаггүй. Жэшээнь, нэгэ цех соохи тахяануудые (цех бүхэндэ 156 мянган дальбараа байдаг) томо болгожо мяханда тушаагаад, байрын таһалганууд соо дезинфекци хэжэ, сагаадажа, заһабарилжа дүүргэһээр лэ шэнэ жэжэ дальбарaанууд оруулагдадаг.

Эдэ бүгэдын ашаар шубуунай мяханай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн нёдондо 96 түхэригтэ байгаа һаа, мүнөө энэмнай 95,8 түхэригтэ болоо. Гаргаша багатайгаар ехэ мяха абаха, продукциин шанарые һайжаруулхадал, ашаг олзомнай дээшэлнэ бшуу. Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, жэлэй түрүүшын хахадта үйлэдбэридэ хэгдэһэн бүхы гаргашануудые гаргаад байхада, сэбэр олзомнай 4.537 мянган түхэриг болоно.

— Танай фабрика жэл бүри арба шахуу миллион түхэригэй сэбэр олзо оруулна. Тэрэ мүнгэнтнай хайшаа ороно гээшэб! Саашадаа дэлгүүрэй харилсаанда ороо һаа, коллектив гүйсэд бэеэ даагаад, бүхы юумэнэйнгээ эзэн болоод хүдэлжэ шадаха гү!

— Энэтнай экономистнуудта хабаатай асуудал ааб даа. Бидэ зооветмэргэжэлтэд шубуудай харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэжэ, үүлтэрыень һайн болгожо, продукци ехэ болгохо, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ гол хүсэеэ, анхаралаа зорюулдаг гээшэбди. Тиигэбэшье бүдүүгээр хэлэхэдэ, үйлэдбэриһөө оруулагдаһан ашаг олзоороо фабрикын барилгада хэгдэһэн бүхы гаргашые үшөө 3—4 жэлэй саана харюулжа, гүрэнтээ гүйсэд тоосоо һэмди. Харин мүнөө жэл бүри абтадаг сэбэр олзымнай 40 процентнь «Птицепромдо» ниитэлэгдэһэн жасада ороно. Саада тээнь үлэһэн мүнгөөрөө үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, һайжаруулха, зонойнгоо ажаһуудалай, социальна байдал һайн болгохо хэрэгтэ зорюулнабди. Дэлгүүрэй харилсаанда ороходо тухай хэлэбэл, фабрикамнай продукциингаа түлөө гүрэнһөө бюджедээр дотаци абадаг предприяти болоно. Тиимэһээ гүрэн тахяагай мяха зондо худалддаг сэнгһээ үшөө үнэтэйгөөр абана бшуу. Хэрбээ дэлгүүрэй харилсаанда орожо, бариишаатахын тула тахяагай мяханай килограмм бүхэниие 2,4—3,4 түхэригөөр бэшэ, 4—5 түхэригөөр худалдадаг болоо һаамнай, хэн абахаб?

— Шубуунай мяханай, үндэгэнэй шанарые һайн болгохын тула юу хэнэбта!

— Манайдаш һайн шанартай үндэгэнэй абтаа, тэдэнэй инкубаторто оруулагдажа олон дальбараагай гаргагдаал һаань, бройлерно цехүүд тахяагай мяха таһалгаряагүй ехээр үгэхэ байна. Энэ талаар инкубаторна цехэй (даагшань Г. В. Перфильева) коллективые онсо тэмдэглэхээр. Инкубаторто хэгдэһэн бүхы үндэгэнэй 70 процентые дальбараа болгохо даабаритай һаа, тэрэнээ 80 процентдэ хүргэнэ. Һара бүхэндэ 470 мянган дальбараа гаргадаг.

Тэрэшэлэн үндэгэлхэ тахяануудые харууһалдаг шубуушад А. Я. Семёнов, В. Н. Лебедева гэгшэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, шэнэ онол аргануудые хэрэглэхэ гэжэ оролдодог хүнүүд. Жэшээнь, һайн, түргэн томо болохо дальбараануудай гарахын тула эмэ тахяануудһаа желток ехэтэй үндэгэ абаха хэрэгтэй. Тиимэһээ тэдээндэ гол тэжээлдэнь загаһа, загаһанай гурил, эһээбэри холижо үгэнэ.

Бройлерно шубуудта тусгаар холимол тэжээл хүсэд нормоор үгэхэдэл дальбараанууд түргэнөөр дэгжэдэг, мяхашадаг ааб даа. Теэд һүүлэй үедэ шубуудые тэжээлээр хангалга баһал тиимэшье һайн гэхээр бэшэ болонхой. Халтад гэхэдээ мелькомбинат тэрэниие таһалдуулхаяа һанана. Мяханай шубуудта эдюулхэ тусгаар бүхы зүйлнүүдээр түгэс тэжээл гарганагүй. Тиимэһээнь бидэ өөһэдөө нарһанай ногоон шэлбүүһэнэй гурил гаргажа, ногоон халаахай сабшажа тахяануудтаа эдюулхэ баатай болонобди. Эдэ бүгэдын ашаар лэ бройлерно отделениин түрүү цехүүд (бригадирнуудынь Л. И. Выборнова, Л. А. Ларионова) эрхим үрэ дүнгүүдые туйлана.

— Һүүлшын асуудал. Бройлерно шубуунай мяха ехээр абанабди гэнэт. Теэд юундэ һүүлэй үедэ Улаан-Үдэ хотын магазинуудта тахяагай мяхан ходо байхаяа болишооб!

— Урда жэлнүүдтэ манай өөһэдымнай үүсэлэлгын цехэй гараһан бүхы продукци имагтал Улаан-Үдэ хото руу ябуулагдадаг һаань, мүнөө тахяагай мяха республикын бүхы районуудта ябуулнабди. Мяханай комбинадта буйлуулагдаһан мяхан баһал тиигэнэ ёһотой.

«ЮУНҺЭЭШЬЕ ҮН…

Зураглал

Тамара Алексеевна үнэн сэхэ, үйлэдбэриингөө хэрэгүүдэй түлөө гүнзэгы сэдьхэлһээ оролдодог, тэрэнээ һайжаруулха арга, харгы зам бэдэрдэг хүн юм. Олон жэлэй туршада тэрэ үйлэдбэриин ехэ орёо коллективые хүтэлбэрилнэ. Мүнөө үедэ энэ хүнгэн бэшэ. Хүнүүдые этигүүлжэ, тэдээнтэй үгэ буляалдажа шадаха, орёо асуудалнуудые миин орхижо болохогүй гэжэ Тамара Алексеевна тоолодог.

Харлашанхай, монсогор шорой болоһон шэнгеэр шэрэлдэшэһэн нооһо харахадаа, энээнһээ хэрэгтэй юумэн хэр гарахаб гээд мяргаа һэм. Теэд транспортер дээрэ гараһан нооһон дүршэлтэй эхэнэрнүүдэй гарта орожо, уданшьегүй задалагдажа, сорт сортоороо илгагдана. Харахада, ехэ хүндэ хүдэлмэри байна даа.

Тамара Алексеевна Рубцова өөрөө залуу байхадаа, эндэ ерэжэ хүдэлөөд, мүнөө энэ цехэйнгээ начальник болонхой. Цех соонь 316 хүн хүдэлдэг. Иимэ коллектив хүтэлбэрилхэ, ходол һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха гэхшэ бэлэн бэшэ даа. Гэбэшье Рубцова шадабаритай, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулаа. Коллектив ссогоо хүндэтэй. Иимэ нэрэ хүндэ миин ерэдэггүй. Хүтэлбэрилэгшые багшатай жэшэхээр гэжэ һанагшаб. Энээниие мни Тамара Алексеевнагай хүдэлмэри гэршэлнэ.

«Манай начальник» гээд цехэйнь хүдэлмэрилэгшэд тэрэниие дулааханаар нэрлэдэг юм. Хүнүүдтэ хододоо зохидоор хандадаг, тэдэниие өөртөө найдуулжа шададаг, саг үргэлжэ хүнүүдтэ туһалхые оролдожо ябадаг хадаа хүндэтэй болоо бэшэ гү? Эрилтэнүүдые табихадаа үнэн сэхэ, бодото юумэнэй түлөө асуудагыень олон зон тэмдэглээ һэн. Цехэйнгээ бүхы хүдэлмэри һайнаар мэдэхэ хадаа хүтэлбэрилхэдэнь тэрээндэ хүнгэн ааб даа. Гэбэшье хүдэлмэришэн бүхэнэй ажал харангүй, кабинет cooһoo хүтэлбэрилдэг хүн бэшэ. Тэрэниие халаанай ямаршье сагта цех соогуур ябахыень харахат.

— Юу хэлээ гээшэбта, цехгүйгөөр нэгэ үдэр соошье байжа шадахагүйб гэжэ һанагшаб. Заримдаа элдэб юумэн болоно ха юм даа. Дураяа гутаха, гомдохошье ушар болодог. Тиихэдэнь хүдэлмэришэдтэй уулзажа, сэдьхэлээ сагааруулдагби. Тиигээдшье бүхы хэмжээ ябуулгамнай, бүтээхэ хэрэгүүднай цехэй ажабайдалһаа үндэһэтэй гээшэ. Тиимэһээ эдэ бүгэдые зонтой хөөрэлдэнгүй, зүбшэнгүй яажа бүтээхэ болонобши? Мастернуудай, бригадирнарай дурадхалнуудые хүндэлдэгби,— гээд Тамара Алексеевна хөөрөө һэн.

Тэрэ өөрынгөө уялгануудые һайн мэдэдэг. Тиимэһээ түсэбүүд болон уялгануудые абахадаа, бодото тоо баримта…

ХҮРБЫН СОВХОЗДО

НООҺО ХАЙШАЛАЛГЫН ДҮНГҮҮД

Хүрбын совхоздо нооһо хайшалалга энэ жэлдэ эмхитэйгээр үнгэрөө. Хайшашад С. Шулунов, Э. Гунзенов, аха классуудай һурагшад Р. Гомбоев, З. Зандраев болон бусад онсо шалгараа.

Хайшалалгын пунктые даагша, совхозой ахамад зоотехник Ж. Г. Гончикдоржиевай һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар энэ хүдэлмэри богони болзор соо дүүргэгдэбэ.

Энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан Тээгдын дунда һургуулиин бүлэг һурагшадые Байгал абаашажа, 2—3 үдэрэн туршада амаруулха гэжэ хараалагдаа һэн.

Түрүү һуури эзэлһэн хайшашадта мүнгэн шангууд барюулагдаа.

ҮБҺЭНДӨӨ ОРОБО

Хүрбын совхозойхид үбһэндөө орожо захалба.

Хүрбэ голой хойто бэедэ, һаяла гэжэ газарта луговод В. Базаров 300 гаран гектар сабшалан харууһалдаг юм. Тэрэнэй даадаг звеногойхид трактор, косилка, тармуураа, бусад техникээ саг соонь заһабарилжа бэлдэһэн байна. Механизаторнууд В. Доржиев, И. Мухамедзянов, Ч.-Д. Доржиев, А. Цыренов болон бусад түрүүшын мүрнүүдые зурылгаба. Сабшалан дээрэ тракторай таршаганахань соностожо захалба. Наһажаал болоһон, дүй дүршэлтэй механизатор, пенсионер Д. Доржиев ехэ оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ механизаторнууд үбһэ хуряалгаяа богони болзор соо, һайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтодо оруулангүй ябуулха хүсэлэнтэйгөөр ажаллана.

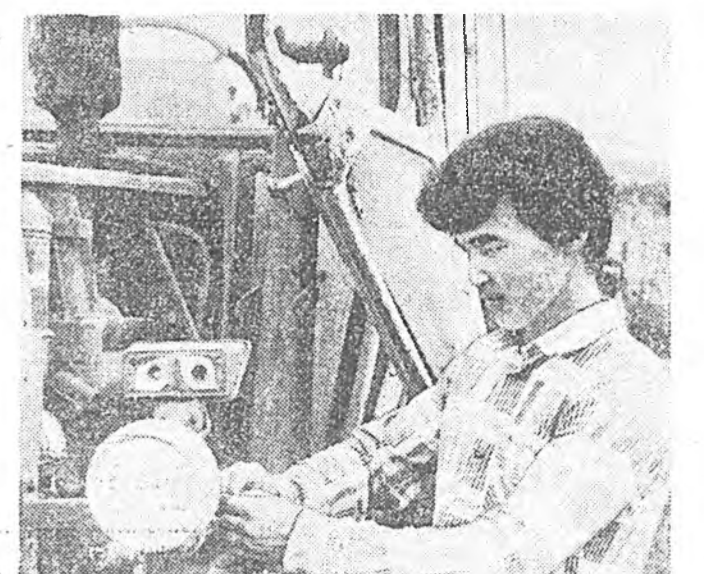
ЗАЛУУ МАЛШАД

Тээгдэ тосхонһоо зүүлжээ, тойрод ой модоор, шугы бургааһаар бүрхөөгдэһэн һахалан гэжэ холын хадалиг бэлшээридэ Хүрбын совхозой залуу малшад С. Дашиев, Э. Доржиев гэгшэд 140 буруу харууһалан, зуһажа байнхай.

Тэдэнэр бууруунуудые зунай шэмэтэй ногоондо углөөгүүр эртэ гаргажа, үдэшэ орой болотор адуулна, саг соонь уһална. Малшад зуһаландаа май һарада зөөжэ ошоо. Сүлөөтэй сагтаа транзистораар элдэб һонинуудые шагнадаг байха юм. Холо, ойрын малшадта нүүдэл библиотекэ эльгээжэ, һонирхолтой номуудаар, газетэ, журналнуудаар хангаха хэрэгые эмхидхээ һаа болохотойл байгаа.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

АХА ДҮҮНЭР УРМАТАЙ

Хэр уrһаа хойшо Хэжэнгын үргэн талада хони үсхэбэрилдэг байгаа гээшэ. Тиихэдээ гол түлэб гэр бүлөөрөө энэ ажал хэдэг. Тиимэһээ арендэ коллективүүдэй бии боложо эхилхэдэнь, шэнэ юумэ гансата ойлгодог, аша туһаяа харадаг бүлэнүүд ажалай энэ арга хэрэглэн хүдэлдэг болоо.

Энэшье удаа манай «Первомайский» совхоздо ерэхэдэмнай, арендын гуримаар хони харууһалжа байһан Балдановтанай бүлэтэй танилсагты гэжэ тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд ехэ дуратайгаар дурадхэһан байха юм. Энэ айлай дүрбэн хүбүүд, дүү басагантаяа, хүрьгэнтээ һайнаар хэлсэһэнэй удаа нэгэ һүрэг хони даажа абаад, хүсэ шадалаа туршаха гэжэ шиидээ һэн.

Батор Чингис хоёр хонишоноор, Баир ветеринарна врачаар, Баясхалан механигаар, дүү басаган Дэримань бухгалтераар, тэрэнэй нүхэр Коля Бубеев трактористаар хүдэлдэг һэн. Эдэнэр бултадаа арендэдэ ороходо хайшаа байхаб гэжэ хүсэд һайнаар мэдэхэгүй байбашье, өөһэдынгөө арга боломжонуудта болон хүсэ шадалда батаар этигэһэн хадаа шэнэ хэрэг эрхилхэ гэжэ шиидэһэн байгаа юм бээ.

Тэдэнэр 1100 толгой хони даажа абаа һэн. Сагаан-Хушуунда, Эдэрмэгые тойроһон бэлшээридэ хонидоо адуулдаг. 31 гектар хахалагдаһан газартай, 96 гектар сабшалан даажа абанхай. Хахалагдаһан газар дээрээ зелёнхо таридаг. Байгша ондо 400 центнер зелёнхо, 600 центнер үбһэ бэлэдхэжэ абаха зорилготой. Энээнһээ гадна хэрэгтэй гэжэ тоолоо һаа, совхозһоо холимол тэжээл худалдажа абаха аргатай юм.

Арендээр хүдэлжэ туршаад, энэ хэрэгэйнгээ яһала олзотой байхалаар кооператив эмхидхэхэ гэжэ шиидээ һэн. Балдановтан шиидхэбэри абаа һаа, тэрэнээ гансата бэелүүлдэг зон. Тиимэһээ кооператив августа соо бии болохо гэжэ гансата хэлэе.

Совхозтой батаһан хэлсээнэй ёһoор түсэблэгдэһэн продукцияа сүм тушаагаад байхадань үлэһэн юумэн кооперативай гэшүүдэй мэдэлдэ үлэдэг. Эдэнэр өөрын счёдтой боложо, яһалал бээ дааһан ажалша коллектив болохо байна гэжэ бидэнэр ойлгообди.

Харин мүнөө дээрээ тус арендаторнууд жэл соо 60 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилнэ. Тиихэдээ хүн бүхэниинь 10—10 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн болоно. Энэнь мүнөө дээрээ манай зоссо ехэ гайхал түрүүлнэгүй. Юуб гэхэдэ, оронноймнай түрүү арендын коллективүүд бүри ехэ, жэшээлэшэгүй ехэ дүнгүүдые туйладаг ха юм. Гэбэшье энэ эхин шатын дүн гээшэ ааб даа. Тиимэһээ саашадаа амжалтаяа улам арьбадхаха байһандань этигэхээр.

Арендаторнуудай гэрэй газаа харахадамнай, мөөртэй хоёр трактор, 2 морин харагдаа һэн. Гадна хонидой хоер хашаа тээ саана унжылдан, хараса гансата татаха юм. Ерээдүйн кооператорнууд августа соо 120 мянган түхэригэй урьһалэмжэ абаха хараатай. Тиихэдээ материальна үндэһэ һуурияа бүри һайжаруулха байгаа ёһотой. Амжалтатай ябагты, ерээдүйн кооператорнууд!

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Арендаторнуудай бригадир Баясхалан Балданов. 2. Тракторист Баир Балданов.

В. ГАРМАЕВАЙ фототекст.

ТАСС: шухала тайлбари

ЗАХИЛ АБАЛГЫН АСУУДАЛНУ…

Совет хүнүүдэй хэблэлээр айхабтар ехээр һонирходог болоһониинь олондо мэдээсэлгые ба демократи үргэдхэхэ политикын үрэ дүн болоно. Газетэ, журналнуудта захил абаха кампаниин түгэсхэлэй дүнгүүд энээниие гэршэлнэ.

Бидэнэй һанаһаар болоогүй. Ямар нэгэ юумэндэ мүнгэеэ алмадаг байгаашье һаа, газетэ, журнал захихын тулада бидэ мүнгэ алманагүйбди. 1990 ондо али болохо хэблэлнүүдые захилгада хүн зоной гаргаша 7 процентээр ехэ боложо, 2,8 миллиард түхэриг болоһон байна.

— 1990 оной январиин 1-һээ айлнуудаар тараагдаха газетэнүүд болон журналнуудай тоо 491 миллион хэһэг болоо,— гэжэ СССР-эй хэлхэе холбооной министрэй орлогшо **Е. А. Манякин** ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.— Энэнь хизаарлалтанууд болон лимидүүдэй болюулагдаһан 1989 ондо уншагшадай захижа абадаг байһанһаа 2,9 процентээр ехэ болоно.

Үнгэрһэн кампанида газетэ, журналнуудай хэһэгүүд гансал олошороо бэшэ. Хүнүүд зарим хэблэлээр һонирхолоо бууража, ондоо хэблэлээр һонирхоно, тон шэнэ газетэ, журналнуудаар зариманиинь ехээр һонирхоно.

— Газетэнүүдтэ захил жэгдэ бэшээр хэгдээ,— гэжэ СССР-эй Госкомпечатиин түрүүлэгшэ **Н. И. Ефимов** тэмдэглэнэ.—Телевидени болон радиогой дамжуулгануудые ехэнхидээ дабтадаг газетын мэдээсэлнүүд хүнүүдэй һонирхол буурулна гээшэ ха. Долоон хоногтоо ба һарадаа нэгэ дахин гарадаг хэблэлнүүд гол анхаралда байгаа. «Известия ЦК КПСС», «Сельская новь», «Наука и религия», «Семья», «Огонёк», мүн бусад газетэ, журналнуудай хэһэгүүд хараа байса дээшэлээ. Эдэ хэблэлнүүд захилшадай хүсэлнүүдые ехээр хараада абадаг, согсолхы, шэнжэлхы материалнуудые олоор толилдог. «Новый мир», «Наш современник», «Аврора», «Дружба народов» гэһэн литературно-уран һайханай журналнуудые захигшадай тоо олошороо.

Яажашье һаа, түсэбүүд табигдаа гээшэ. Тэдэниие бэелүүлхээр бидэ хэр бэлэн гээшэбибди? Газетэ болон журналнуудай һонинуудые тэсэжэ ядан хүлеэдэг уншагшадта тэдэниие хүргэхэ, барлаха талаар 1989 ондо дутуу дундануд олон ушараа һэн.

— Январиин 1-һээ эхилжэ, захил хэгшэд бүри һайнаар хангагдаха гэжэ лаб найдахаар гээшэ гү?

— Найдахаар бэшэ даа,— гэжэ СССР-эй Госкомпечатиин түрүүлэгшэ гэмэрнэ.— Дүрбэн жэлэй туршада полиграфическа баазын хүсэ шадалай 25 процентээр дээшэлээшье һаань, тэдэнэр хүдэлмэреэр ехээр дарагдана. Албан зургаануудай олохон типографинууд олоор захигдаһан газетэ, журналнуудые өөһэдынгөө хүсөөр гаргаха аргагүй дээрэһээ гол түлэб номуудые үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэтэй СССР-эй Госкомпечатьда туһаламжа эрижэ хандадаг байна. Дүн хамта 125 миллион хэһэгээр гарадаг 20-ёод шахуу журналнуудай редакцинууд имагтал тэдэнэртэ полиграфическа машинануудые үгэхэ эрилтэ бидэнэй урда эрид табина. Ондоо аргын үгы дээрэһээ зүбшөөхэ болоо бээзбди. Зүгөөр иимэ шиидхэбэри абаха гээшэ 100 миллион номуудые гаргалгаһаа арсаха гэһэн удхатай. Энэнь «Мысль», «Экономика», «Педагогика», «Машиностроение», «Медицина», «Транспорт», «Искусство» гэһэн хэблэлнүүдэй бултанайнь жэл соо гаргадаг продукцитай адли юм. Хэрбээ «Известия» хэблэлэй гүйлтые дүүргэжэ, нэгэдэхи жэшээтэ типографи соо «Новый мир» журналай зарим хубиие барладаг болоо һаа, «Художественная литература» хэблэл уншагшадые 15 миллион хэһэг номуудаар хангажа шадахагүй байна. Калининай полиграфическа комбинадта «Трамвай» гэжэ шэнэ журнал хэблэжэ эхилээ һаамнай, 10 миллион хэһэг номуудые гаргалга буруу һурэхэ. Журналнууд болон номуудай алииень шэлэхэб гэһэн асуудал һалбариин урда табигдана гээшэ.

Саарһанай промышленностьда үзэгдэдэг ехэ бэрхэшээлнүүд захил дүүргэлгые хангаха байдалые бүри һужэрөөнэ гэжэ нэмэхэ хэрэгтэй.

1989 онойхиһоо бага саарһан үйлэдбэрилэгдэхэ гэжэ эли болонхой. Тэрэниие хилын саанаһаа худалдажа абахын тула валюта гаргашалха болохобди. Харин дэлхэйн дэлгүүр дээрэ саарһанай сэн 1,5 дахин дээшэлэнхэй.

— Хэблэлэй предприятинуудай нэгэл газарта — Москвада ба Московско областьдо айхабтар олсороо оршодог байһаниинь ехэхэн бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна,— гэжэ Н. И. Ефимов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Түүхэй эд эндэ асарха, газетэ, журналнуудые эндэһээ зөөхэ асуудал шангаар табигдана.

— Теэдшье почтын һалбари тулюур муу байдалтай гээшэ, —гэжэ СССР-эй хэлхэе холбооной министрэй орлогшо тайлбарилна.— Тэрэниие шэнээр зэбсэгжүүлхэ гэхэдэ, мүнгэ зөөри үгы: газетэ, журналнуудые уншагшадта хүргэһэнэй түлөө хэблэлнүүдһээ абадаг олзо оршо манай гаргашануудай миил дүрбэнэй нэгэ хубиие бүглэдэг байна. 1939 оной тарифна сэнгүүдэй ёһоор почтын хүдэлмэрилэгшэдэй болон хэблэлшэдэй хоорондохи экономическа, мүнгэ зөөриин харилсаанууд мүнөө болотор бэелүүлэгдэдэг. Олохон газетэ, журналнуудай хэһэгүүдэй олошорходо, хэблэлшэдэй ашаг олзонь дээшэлнэ. Харин Хэлхэе холбооной министерствын предприятинууд энээндэнь хүртэлсэнэгүй. Өөһэдынгөө олоһон мүнгөөр өөһэдыгөө хангаха эрхэ байдалда иигэжэ хүдэлжэ болохогүй. Газетэ, журналнуудые хүргэхэ албанай хүдэлмэриие бүри муудуулхагүйн тула хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ашаг олзын зарим хубиие бидэндэ хубаарилха талаар яаралтай хэмжээнүүд хараалагданхай.

1990 оной захилнуудые бэелүүлхэ хэрэг тиимэшье бэлэн бэшэ гэжэ элирбэ. Өөртөө ямар нэгэн газетэ, журнал захиһан бидэнэй хүн бүхэмнай имагтал тэрэниие болзор соонь абахаб гэжэ этигэхэ зэргэтэй ааб даа. Уншагшадай найдал харюулагдаһай гэжэ ехэ хүсэнэбди. Хоёр албан зургаанай хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн байдалда правительство саг дары хамаарха зэр… гэтэй гэжэ һанагд… һээр ерэхэ жэлэй… кампани эхилхэ…

— Нээрээ, тэр… байха хаб?

— 1991 ондо… ёһотой газетэ, … захил абалга 1990… 1-дэ эхилээд, … дүүрэхэ байна,— … Манякин хэлэнэ… дай хүсэлнүүдые… абан, иимэ болзор… тоогоо һэмди. Үнг… газетэ, журналну… абаха кампаниин … гуудта 300 шахуу … билалтанууд оруул… уншагшад анхарал… лаа һэн. Илангая… ская газета», «Ра… буна» газетэнүүдые… сад хэблэл захил… байдалтай ушараа…

Мүнөө жэлдэ зах… эхилтэр эртээнһээ… тэй хубилалтанууд… газетэ, журналну… болзорые, шэглэлы… тодорхойлхо арга бо… тэ, журналнуудые… редакцинуудта, … олгогдоно.

Захилнуудай або… үедэ хубилалтануу… оруулхагүйн, зах… хидгүй болгохогүйн… мэ хэмжээн абтана.

1989 онтой сас… хил абаха болзор… роогдоһон ябадал … хангалгын шанарта… гүй, юуб гэбэл, … гаран процентнь ехэ… лэй хоёрдохи хах… хэдэг байна. Хэлхэ… ной отделениинүүд, … чатиин» предприяти… нуудаар почтальону… мэриин ба һуралсал… нуудта ниитын тар… хил абаха.

1991 оной газет… нуудта захил хэхэ… дынхяараа — дурат… журналнуудые пайн… захиха арга олгоно.

Харин мүнөө үед… тэ болзорнуудпаа … газетэ, журналнуудта… до захил абалга … һээр.

Ерэхэ жэлэй кам… хараа шугамтаи, … шиидхэгдээзгүй … үсөөн байха гэжэ на… ран хүрэнэ.

ШЭНЭ АМИ ОРУУЛХА

Ажахын тооcооной аргануудые шадамгараар хэрэглэбэл, социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэжэ үлүүсэ оролдоһоной хэрэг бии аал? Иимэ асуудал һүүлэй үедэ табигдадаг болоо. Нэгэ талаараа, зүбтэйшье шэнги. Эсэсэй дүнгүүдһээ салин хүлһэнэй, олзо оршын дулдыдахада, шандааһатайгаар ажаллаагүйдэ аргагүй ха юм. Гэбэшье нүгөө талаһаа үйлэдбэриин ябасые байһан соонь оэхижорхихо гээшэ мүн лэ буруу. Зэргэсүүлгэ, сасуулга экономикодо хэрэгтэй байгаа, байхашье.

Манай заводой коллектив байгша оной зургаан һарын туршада продукци худалдаха түсэбөө 100,6, ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 104,3 процент дүүргэбэ.

Локомотивай мөөрнүүдые заһабаридаг цех жэлэй эхинһээ илангаяа үрэ бүтээсэтэйгээр ажаллаа. Цехэй начальник Г. Ф. Шкрадюк ажалаа шэнэ аргаар эмхидхэлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг болонхой. А. И. Ключеревэй ударидадаг модельнэ, Г. Т Матвеевэй толгойлдог заһабарилгабарилгын цехүүд мүн лэ түрүү коллективүүдэй тоодо оробо. Заһабарилга-барилгын цехэйхид үйлэдбэриин байрануудые будаха, шэрдэхэ, ажалай аятай байдал байгуулха хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулна.

Таһагууд cooһoo ямарынь үүргэ, уялгануудаа шадамар һайнаар дүүргэнэб гэбэл, ахамад конструкторай, заһабарилгын хэмжээе тодорхойлдог техническэ таһагуудай, заводой түбэй лабораториин коллективүүд болоно.

Шанарай талаар шалгарагшадые нэрлэе. Механо-бүридхэлгын, мебельнэ, инструментальна цехүүдэй хэһэн хүдэлмэри, гараһан продукци шанарай эрилтэнүүдтэ хүрэнэ гэжэ тодорбо. Мастер М. Я. Косоулинагай хүтэлбэрилдэг шэрэм шудхадаг участогай коллектив урданайхиһаа бүри һайн шанартай продукци гаргаа.

Эдэ бүгэдэ баримтануудые дурдахадаа, гансал манай албанайхид — мүрысөөнэй талаар инженернүүд илагшадые тодоруулаа гэжэ һаналтагүй. Коллективүүд энэ асуудалаа өөһэдөө шиидхэнэ, өөһэдөө һарын, кварталай дүнгүүдые согсолно ха юм.

Гэхэ зуура мүрысөөнэй ябасада, дүн гартаха хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй һонирхол һүүлэй үедэ буураа гэжэ зүб. Улаан булан соо анхандаа хүн зон олоороо суглардаг, захиргаанай, цехкомой дурадхалнуудые шагнаһанай удаа һанамжаяа хэлэдэг, арсалдаа үүсхэдэг бэлэй. Иигэжэ хамтаараа хэлсэжэ, шиидхэбэри абтадаг һэн.

Тэрэ үеын ульһа зали, һонирхол бусаахын тула юун хэрэгтэйб? Энэ асуудал мүнөөнэй ажалша коллектив бүхэниие зобооно ёһотой. Бидэнэр, мэргэжэлтэд мүрысөө һэргээхын, шэнэ ами оруулхын тула бодомжолжо үзэхэ ёһотойбди.

В. КОЛЕСНИКОВА,
ЛВРЗ-гэй социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

Совет орон дотор

МҮНӨӨ ДЭЭРЭЭ ТУРШАГДАЖА БАЙНХАЙ

МЫТИЩИ (Московско область). Эндэхи үйлэдбэриин «Метровагонмаш» нэгэдэлдэ шэнэ самосвалнууд бүтээгдэжэ эхилэнхэй. Туршагдахаар бэлэн болгогдоһон самосвалнууд хартаабха, силос, үбһэ ба хүдөө ажахын бусад продукци зөөлгэдэ хэрэглэгдэхэ юм. Самосвалнуудта тодхогдоһон шэнэ дизельнэ двигательнүүд түлишын гаргашые нилээн бага болгохо, машинануудые бүри найдамтай болгохо арга олгоно.

«ПРАВДА» ГАЗЕТЫН ХАНИНАРАЙ КЛУБ

ДОНЕЦК. Шахтёрнуудай тус хотодо «Правда» газетын ханинарай клуб эмхидхэгдэнхэй. Дайнай ба ажалай ветерануд, хүдэлмэришэд, партийна эдэбхитэд, зохёохы ажалтанай холбоонуудай гэшүүд тэрэнэй бүридэлдэ ородог. Урдань редакциин нүүдэл заседанинуудай, хүдэлмэришэд болон журналистнуудай уулзалгануудай үнгэргэгдэдэг байһан промышленна хизаартай газетын холбоо барисаае һэргээхэ гэжэ тэдэнэр шиидэнхэй. «Правда» газетэдэ толилогдоһон эгээл һонин ба шухала статьянуудые идхаха гэжэ клубэй түсэбүүд соо хараалагданхай.

ҮРТЭҺЭНШЬЕ ҺАА ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

ДМИТРОВ (Московско область). Хэмэл арһанай эндэхи фабрикада гараһан үлөөдэһэ болбосоруулха участок эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнь жэл соо зуу шахуу тонно продукци гаргаха аргатай. Энээнэй урда тэд арһанай үртэһэн хаягдадаг байгаа һаа, харин мүнөө — тракторнуудай кабинануудые дулаалха хушалта тэрээгээр хэнэ. Коллектив шэнэ продукци гаргаһанай ашаар хэдэн арбаад мянган түхэриг ашаг олзо нэмэжэ абадаг болоо юм.

ДОКУМЕНТНҮҮД ГЭРШЭЛНЭ

НАРОДИЧИ (Житомирска область). Чернобылиин АЭС дээрэхи гэнэ усалһаа газар дайдынь ехээр хохидоһон районой түб Народичи һууринда Чернобылиин һандарал хосоролой музей нээгдэнхэй. Украинын ба Белоруссиин хото городууд болон һуурин тосхонуудта тохёолдоһон экологическа һүйдхэл тухай гэршэлһэн хэдэн зуугаад документнүүд тэндэ табигданхай. Совет ба хариин газетэ, журналнуудһаа абтаһан олон тоото материалнууд, фотозурагууд, стенднүүд дээрэнь суглуулагданхай. Гэнэ усалай хойшолонгуудые усадхалгын ябаса тухай материалнуудшье бии. Хариин оронуудай, тэдэнэй ниитын эмхинүүдэй үргэмжын ябуулгануудта музейн уласхоорондын бүлэг зорюулагданхай.

АЛИНИИНЬШЬЕ ШАДАХА

МОГИЛЕВ. «Коммунистический манифест» колхоздо эмхидхэгдэһэн кооператив ой модоной хойноһоо харууһалха, барилгын модо мэдэлдээ байлгаха, түлеэ бэлэдхэхэ, шэнэ модо һуулгаха уялгатай юм. Ажахы тэрээндэ ой модонһоо гадна эндэхи нуур сөөрэмые дамжууланхай. Кооператорнууд тэндэ загаһа үсхэбэрилдэг болохо юм. Гэбэшье хүдөөгэй хүн зон хубиингаа малда тэжээл бэлэдхүүлхэ, хашаа хорёо заһабарилха талаар хэлсээнүүдые тэдэнэртэй түбхын түрүүн баталанхай.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ

БАРАА ЭЛБЭГЭЭР ГАРГАХА

...тиин, трэн- ...колбооной, эл- ...ажалай эмхид- ...й үргэн хэрэг- ...й үйлэдбэрил- ...аймаанай, ники- ...болон хүн зо- ...нгалгын асуу- ...ар Буряадай ...вно Соведэй ...комиссинуудай ...боложо, ара- ...эмжын эд ба- ...хэ асуудалые ...ерховно Сове- ...дэй Соведэй, ...най министер- ...нна предприя- ...рилэгшэд, эдэ ...түрүүлэгшэнэр, ...заседанида ха- ...мышленностиин, ...элхеэ холбоо- ...эй ба ажалай ...удалнуудай та- ...АССР-эй Вер- ...саг үргэлжын ...үлэгшэ І. А. ...ание хүтэлөө. ...Р-эй Министр- ...Түрүүлэгшын ...ю В. К. Агалов ...һэн асуудалаар ...ан жэлэй дүр- ...ша соо арадай ...ын эд бараа ...хэмжээн 184 ...гөөр гэхэ гү, ...эр дээшэлжэ, ...миллион түхэ- ...Тэрэ тоодо 360 ...гэй эд бараан, ...түхэригэй эдеэ ...уд гаргагдаа. ...с тустаа 115,9 ...ион түхэригөөр ...-гэжэ элидхэл- ... арадай үргэн ...бараа үйлэд- ...хэрэгтэ респуб- ...прияти болон ...э хабаадуулаг- ...Тиин бэеэ даа- ...предприятинууд ...90 гаран про- ...үргэн хэрэглэм- ...гаргана. Эдэнэй ...деэ хоолдо ха- ...и үйлэдбэрил- ...арадай үргэн хэ- ...бараа үйлэдбэ- ...хэмжээндэ эдеэ ...эд бараан 43,1 ... ...эн хэрэглэмжын ...бэрилхэ талаар ...6 һарын түсэб

дүүргэгдөө. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 104 процентдэ хүргэгдэбэ. Хүнгэн промышленностиин гаргадаг продукци 104,9 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Гэхэтэй хамта республикын 23 районой 8-ниинь эд бараа гаргаха түсэбөө бэелүүлжэ шадабагүй. Энэ талаар Баргажанай, Железнодорожно, Кабанскын, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай, Тарбагатайн, Муйскын, Хориин районуудые дурдалтай.

Союзна мэдэлэй предприятинууд сооһоо Гусиноозёрскын шахта, «Теплоприбор», мотоор болон радио бүтээлгын, Тимлюйн асбоцементын хэрэгсэлнүүдэй заводууд, «Дальтеплоизоляциин» гэжэ Забайкалиин барилгын управлени, республиканска мэдэлэй предприятинуудай дундаһаа Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаһанай фабрика, киномеханическа завод, «Бурятлесхоз» нэгэдэл, Уоянай ба Муйскын леспромхозууд эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха талаар хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэгүй. Энээнэй ушар шалтагаанууд юуб гэбэл, ажалай эмхидхэл һуларуулагдаһан, электрын элшэ хүсөөр түүхэй эдүүдээр муугаар хангагдаһан байгаа. Гэхэтэй хамта эдеэ хоолдо хабаагүй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха талаар 1990 оной түсэб, удаан болзорой программа дүүргэхээр хараалагдана. Энэ талаар арга боломжонууд бии гэжэ элидхэлшэ мэдүүлээ.

Тингэбэшье эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые гаргадаг промышленность республикын хэрэглэмжын дэлгүүртэ ехэ нүлөө үзүүлжэ шадахагүй байна. Юундэб гэхэдэ, республика доторнай эд бараан тон багаар гаргагдана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ Буряад орон дотор эд бараанай эрьесын бүхыдөө 1 миллиард 485 миллион түхэригэй болоо гээшэ һаань, эдеэ хоолдо хабаагүй эд бараа гаргалга 360 миллион түхэригтэ хүргэгдэһэн гэхэ гү, али оройдоол 24,2 процентнь болоһон байха юм. Хэрбээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээе энээндэ нэмэбэл, арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараанай хэмжээн 43,7 процент хүрэтэрөө ургана.

Машина бүтээлгын ба арадай ажахын бусад һалбаринуудай предприятинуудта 150—160 миллион түхэригэй арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараан үйлэдбэрилэгдэнэ. Теэд энэнь иимэ предприятинуудта гол бэшэ, харин забһарай ажал хэрэг бологдог гээшэ. Ушар иимэһээ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргадаг цехүүд, участогууд хуушарһан түхеэрэлгэтэй, хүндэ хүшэр ажалай эрхэ байдалтай газарта байрладаг. Эдэ цехүүд соо ажалладаг хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ бага байхаһаа гадна, салин хүлһэниинь шье бага юм. Тингэжэ ажалһаа гараха, орохо ябадал олошорно, продукциин өөрын үнэ сэн дээшэлнэ. Эдэнэй олонхинь гарзатай, тиимэһээ коллективүүд тэдэниие ехээр үйлэдбэрилэн гаргахые хүсэдэггүй байна.

Шэнэ предприятинуудые барилгада, хүдэлжэ байһан цехүүдые, участогуудые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ, тэдэниие технологическа талаар нарижуулан һайжаруулгада правительство ехэ анхаралаа хандуулна.

Оборонно промышленностиин предприятинуудые һэльбэн шэнэлхэ, гэрэй орёо нарин эдлэл хэрэгсэлнүүдые зохёожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ажалай шэнэ түхэл шэнжэнүүдые үргэдхэхэ, мүн хамтын предприятинуудые байгуулха гээшэ бидэнэй бэелүүлхэ гол зорилгонууд мүн. Эдэ бүхы талаар депутадууд тодорхой туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ ёһотой гэжэ элидхэлшэ түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ.

Удаань республикын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо **О. А. Михалева** нэмэлтэ элидхэл хээ.

— Манай промышленна предприятинуудта арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын хэмжээн зоной эрилтэнүүдые гүйсэд хангажа шаданагүй. Мүнөө нютагтаа үйлэдбэрилэн гаргаһанһаа хоёр дахин ехэ эд бараа ондоо тээһээ асарнабди. Худалдаа наймаае юундэ гуримшуулжа шаданагүйбибди гэхэдэ, эд бараа үйлэдбэрилгэ эрилтэ хэрэглэмжэнүүдһээ нилээд гээгдэнэ, тэдэниие гаргалгые дээшэлүүлхэ даабаринууд дүүргэгдэнэгүй, харин зарим зүйлэй эд бараа гаргалга хороогдоно,— гэжэ Ольга Александровна үгэеэ эхилбэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай правительство энэ асуудалаар хэдэн тогтоолнуудые абаа. Зүгөөр предприятинууд олоной аша туһа сэхинагүй, албан зурганай [illegible] баридаг байна. Тиигэжэ түсэб доошолуулагдашадаг. Түүхэй эд дуталдана, хүсэ хүрэнэгүйбди гэһэн ушар шалтагаануудые предприятинууд урдаа баридаг байна.

Илангаяа дэлгүүрэй харилсаанда ороходоо, эд бараанай ассортиментые үргэдхэхын тула зарим зүйлэй эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые ондоо тээһээ асарха ёһотойбди.

Гэхэтэй хамта үйлэдбэрилэгдэхөөр хараалагдаһан зарим зүйлнүүд гаргагданагүй.

Республикын Министрнүүдэй Совет, Худалдаа наймаанай министерство ороной дүтэрхы предприятинуудай гаргадаг эд бараанай выставкэ эмхидхээ һэн. Эдэнэй зарим зүйлнүүдые нютагтаа гаргадаг болохоор хараалагдаһан байгаа. Үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин шанар муу. Зарим продукци, тэрэ тоодо хубсаһа угаадаг «Белка» гэжэ машина хуушараа, нүгөө зариманиинь, илангаяа мебель, электро-гүсэ, оёмол хубсаһа хүнар дан үнэтэй болоо. Худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдтэй зүбшэн хэлсэнгүй, шухала хэрэгтэй зарим эд бараан үйлэдбэриһөө гаргагдашана. Үйлэдбэриин оёдолой «Туяана» нэгэдэл гурбан жэлэй урда тээ 126,3 мянган хүбэнтэй хүүртигүүдые оёдог байһан һаа, харин мүнөө тэдэниие 60 мянга хүрэтэр хороожорхёо. 1987 ондо хүүгэдэй 42,7 мянган хүүртиг оёдог байбал, мүнөө тэрэниие оёхоёо болёо.

Дэлгүүр дээрэ эд бараанай дуталдажа байһые хараада абажа, «Предприяти тухай» Хуулитай зохилдуулан, Госплантай хамта манай Худалдаа наймаанай министерство предприяти бүхэнтэй хэлсээ баталха ёһотой.

Улаан-Үдын авиационно үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор **Ю. Н. Кравцов** түрүүлэн үгэ абахадаа, оборонно промышленностиин предприятиие һэльбэн шэнэлхэ асуудал тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Манайдэ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараан гаргагдана. Хубсаһа угаадаг машина, кухонна гарнитурэ болон бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдые энэ талаар дурдалтай. Союзна республиканууудтай, гадаадын фирмэнүүдтэй харилсаа тогтоохо шухала. Зүгөөр өөһэдынгөө экономическа аша туһые хараха ёһотойбди.

— Предприятинуудта арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа ехээр гаргахадань, хэншье тэдэниие хашаха, баалаха ёһогүй. Зондо хэрэгтэй эд бараанай ассортиментыень үргэдхэхэ шухала,— гэжэ үйлэдбэриин «Бурятмебель» нэгэдэлэй генеральна директор **А. П. Шапиро** хэлэбэ.

— Манай комбинадай коллективэй гаргаһан продукциин ехэнхинь ондоо тээшэнь эльгээгдэнэ. 1993 онһоо горитой хубинь нютагтаа үлөөгдэдэг болохо. Бидэ асарагдаһан материалаар бүхы продукциингаа 70 гаран процентые үйлэдбэрилнэбди. Жэл бүхэндэ үйлэдбэриингөө 70 процентые шэнэлнэбди. Нооһо урилгын, һамналгын үйлэдбэри бариха хэрэгтэй. Тиигээ һаамнай, гансал маанадта бэшэ, харин гадар трикотаж хубсаһанай фабрикада ашатай, туһатай байхал,— гэжэ нарин сэмбын комбинадай директор **К. П. Альцман** тэмдэглээ.

— Би дэлгүүрые дэмжэдэг хүм. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар 1986 ондо абтаһан программа бэелүүлэгдэжэ байна. 245 элдэб янзын зүйлэй эд бараанай 77-ниинь аша үрэгүй юм. Шэнэ ба онсо моодно эд бараа гаргалгада анхаралаа хандуулха ёһотойбди. Мүнөө кооперации һулаар хэрэглэгдэнэ. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ тэрэниие нэбтэрүүлхэ шухала. Материальна үндэһэ һууриинь һула байхада эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые гаргахада бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна. Багашаг предприятинуудые бариха хэрэгтэй. Арендын аргаар ажахыгаа эрхилэлгэ ехэ туһатай байна гэжэ дүй дүршэл харуулна,— гээд Буряадай АССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ **Л. П. Табалаев** хөөрэбэ.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо **А. Т. Кобылкин**, «Роскультторг» гэжэ оптово предприятиин директор **Н. Ф. Вампилова**, республикын Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр **М. Х. Харанутов**, **Н. А. Астапенко** болон бусад элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан байна.

Заседанида хабаадагшад зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар шиидхэбэри батлан абаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **В. В. Саржан** саг үргэлжын комиссинуудай хамтын заседанида хабаадаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Мүнөөдэр—Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэр

Мүнөөдэр совет арад Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые тэмдэглэжэ байна. Мэргэжэлтэ һайндэрөө яажа угтажа байһан тухайгаа Сэрэгэй Соведэй гэшүүн — Далайн-Сэрэгэй Флодой Политуправлениин начальник адмирал В. И. Панин ТАСС-ай корреспондент М. Захарчукта хөөрэжэ үгэбэ.

ХИЛЭНҮҮДЭЙ ХАРУУЛДА

— Василий Иванович, һая боложо дүүрэһэн съезд таанадай мэргэжэлтэ һайндэртэ нүлөө үзүүлһэн байха гэжэ һананаб. Гурбан гү, али дүрбэн жэлэй саада тээхитэй сасуулхада, мүнөө жэлдэ һайндэртэ хандаса ондоо болоо ёһотой?

— Һайндэр хадаа һайндэр лэ даа. Һайндэр бүхэн өөрын шэрэ будагтай, онсо илгаануудтай байдаг гээшэ аабза. Теэд һүүлэй жэлнүүдтэ гэрэлтэ үдэрэй баярые мэдэрхэеэ болижо байһамнай халагламаар. Нэгэ үедэ манай һайндэрнүүдтэ түйлэлан амжалтанууд тухайгаа гоё гоёор тоосожо, элидхээд лэ үнгэргэдэг байгаабди. Харин мүнөө өөһэдыгөө үлүү ехээр муушалдаг болонхойбди. Мүнөө жэлэй Илалтын һайндэртэшье Ороноо хамгаалһан солдадай хүндэлэлдэ баярай үгэ хэлэхэдээ, нигэжэ муушалха ябадал үзэгдөө гэжэ хэлэхэ байнаб. Энэ үдэрэй зарим газетэнүүдые хараа һаатнай, юун тухай хэлэжэ байһамни ойлгосотой болохо.

Флодой үдэр, манай мэргэжэлтэ һайндэр тухай хэлэхэ болоо һаа, сэрэгэй морягууд арад зондоо, Эсэгэ орондоо үнэн сэхээр алба хэжэ, тэрэниие хэзээ хэзээнэйхидэл угтана.

Би КПСС-эй XXVIII съездын делегат байгаа һэм. Манай обществодо, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ съездын зорюулһан гол захяа юун болоноб гэбэл, ямаршье хараа бодол баримталдаг байһанһаа дулдыдангүй, тодорхой хэрэгүүдые бэелүүлгэдэ бидэ бүгэдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхэ болонобди. Совет хүнүүд һайнаар ажаһуудаг болохо зэргэтэй гэһэн гол бодолые бидэ булта зүбшөөнэбди.

Съездын зарим үдэрнүүдтэ ехэ арсалдаануудай гаража, зарим делегадуудай оршон байдалые бүри һүжэрөөжэ байхадань, манай гүрэнэй онгосые далай руу һула табижа, харин капитаниинь табсан дээрэһээнь буулгахые хэншьеб ехээр оролдоно гэжэ би гансашье ойлгоо бэшэ, мүн бүхы сэдьхэлээрээ мэдэрээ һэм. Партиин хүтэлбэрилэгшэ болохо дуратай зарим хүнүүдэй үгэ хэлэхэдэнь, гүрэнэй онгосын аюулгүй байдал тухай һанаагаа зобоно гэжэ ойлгогдоогүй һэн. Засаг тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэниие барижа байгшад сэсэн ухаатай байха зэргэтэй. Харин засаг дүүрэнээр бариха гээшэ сүм харюусалгатай байха удхатай юм бээз.

— СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые хубилгаха талаар манай гол хараа бодолнууд найруулагданхай гээшэ. Тус реформын хэмжээгээр Далайн-Сэрэгэй Флодто боложо байһан гү, али болохо хубилалтанууд тухай юу гэжэ хэлэхэ байнабта?

— Һүүлэй үедэ ороной олониитын ба Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй, гол анхаралда байһан манай Флодой тон шухала асуудалнуудые эдэ хубилалтанууд дайраха байна. Эдэмнай гэбэл, ороноо лаб хамгаалха найдамтай хаба шадалтай байха, мүн социальна асуудалнууд болоно. Сэрэгэй реформын программын ёһоор политическэ хүдэлмэри эрид шэнэдхэгдэхэ. Сэрэгэй алба хэагшадые ба тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдые социальна талаар хангаха ба хуулиин талаар хамгаалха гүрэнэй бүхэли программа баталан абтаха ёһотой.

Ороноо хамгаалга бүхы гүрэнэй анхарха асуудал мүн. Арадай ажахын комплексын бүхы һалбаринуудтал адли, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэшье ехэ хубилалтанууд болохо ёһотой. Эндэ яаража, тусхай бэлэдхэлгүйгөөр наахануур хандажа болохогүй. Реформо хадаа ороной дотоодын арга боломжонуудай ба гүрэнүүдэй хоорондын харилсаануудай үрэ дүн болохо зэргэтэй. Дээрэ хэлээшыемни хараада абангүй, зарим нүхэдэй, тэрэ тоодо сэрэгэйхидэй реформын элдэб арга янзануудые дурадхадаг байһаниинь намайе гайхуулдаг.

Хэрбээ Флот тухай хэлэхэ болоо һаа, эмхидхэлэй ба штадай байгууламжада, зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй, техникын тоогой ба шанарай талаар бүридэлдэ, сэрэгэй моряагуудай алба эмхидхэлгэдэ ба болзорто, социальна һалбарида ба бусад асуудалнуудта хабаатай хубилалтанууд болоно. Капитальна һомололгодо зорюулагдаһан бүхы мүнгэн зөөриин хахад шахуу хубинь социально-ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ һомологдоно.

— Василий Иванович, хүсэ шадалай ,техникээр хангагдалын талаар Далайн-Сэрэгэй Флот хэр гээшэб, тэрэнэй хүгжэлтын замууд ямар бэ гэһэн асуудал табибал, зүйтэй байха гээшэ ха.

— Мүнөөнэй Флот хадаа сэрэгэй тон орёо байгууламжа, мүнөөнэй эрдэм ухаанай болон техникын эгээл түрүү түйлалтанууд тэндэ хэрэглэгдэдэг гэжэ юумэ мэдэхэгүй хүндэшье батадхаһанай хэрэггүй бээз. Флодой онсо илгаае хараада абан, бүхы түхэлэй сэрэгүүд тэрэнэй бүридэлдэ оролсодог. Атомна стратегическэ ба олон зорилгоор хэрэглэгдэхэ уһан доогуур ябадаг онгосонууд, уһан дээгүүр ябадаг корабльнууд тэрэнэй бүридэлдэ бии.

Агаарай добтолгоһоо хамгаалха частьнуудшье бии. Элдэб классай истребительнэ авиаци ба зенитнэ комплекснууд, корабль ба эрье дээрэ байрладаг авиаци, хуурай газарай ракетнэ артиллерийскэ сэрэгүүд ба далайн ябаган сэрэг тэрээндэ ородог.

Далайн-Сэрэгэй Флодой уһан дээрэхи хүсэнүүдэй бүридэлдэ шэнэ уеын корабльнууд һаянай оруулагдажа, амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ. Эдэмнай гэбэл, самоледуудые абажа ябадаг «Киев», «Новороссийск», «Тбилиси» гэһэн крейсернүүд, «Киров» түхэлэй ракетнэ крейсернүүд, уһан доогуур ябадаг онгосонуудай урдаһаа тэмсэхэ мүнөөнэй корабльнууд, миноносецууд болон мүнөө бусад корабльнууд болоно. Хамгаалхы доктриные ба тэрэниие хэрэглэлгын дүй дүршэлые хараада абан, далай дээрэ дайшалхы ябуулгануудые бэелүүлхэ заншалта зарим хараа бодолнууд шэнээр хаража үзэгдэнэ.

Уһан доогуур ябадаг онгосонууд дайшалхы ехэ хүсэн болоно. Тэдээн тухай богонёор хэлэхэ гээшэ хэсүү, юуб гэбэл, эрдэм ухаанай ба техникын эгээл һүүлшын түйлалтанууд мүнөөнэй эдэ онгосонуудые бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг гээшэ.

Теэд хэды хүсэтэй байгаашье һаань, манай Флодой хүсэ шадал энээгээр тодорхойлогдоно бэшэ гэжэ тайлбарилан хэлэхэ ёһотой болоноб. Нэн түрүүн хүнүүд, манай гайхамшагта матросууд, старшинанууд, мичманүүд, прапорщигууд, офицернүүд болон адмиралнууд манай хаба шадалые тодорхойлдог гээшэ. Гадаадын портнуудта албанай хэрэгээр ородог экипажнуудые тусгаар шэлэжэ, бүридхэдэг ха гэжэ Баруунай оронуудта зарим нэгэн мүнөө болотор тоолодог юм. Гэхэ зуура хүгжэлтын тогтошоһон жэлнүүдтэшье манда иимэ ушарнууд байгаагүй. Хүнүүдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд хараа байса нэмээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

— Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые, тобшолон хэлэбэл, Далайн-Сэрэгэй Флодые манай ороной гансал өөрынгөө талаһаа хороожо байһан ябадал тушаа орон нютагаймнай олон хүнүүдэй горитойгоор һанаата боложо байһан баримта тушаа юу гэжэ һананабта? Һанаагаа зобохо иимэрхүү ушарнууд үндэһэ баримтатай ааб даа. Юуб гэбэл, НАТО-гай оронууд Варшавска Договорто хабаададаг оронуудтай сасуулхада, уһан дээгүүр ябадаг корабльнуудай талаар гурба дахин, самоледуудай талаар — хоёрһоо үлүүтэй дахин, дайшалхы корабльнуудай ниитэ тоннажай талаар баһал хоёр дахин, авиаци абажа ябадаг ба десантна корабльнуудай талаар хэдэ дахин булюу гээшэ аабза.

— Танай хэлэһэн тоо, баримтанууд тушаа һэжэг түрэнэ бэшэб, гэбэшье хоёр ехэ гүрэнэй сэрэгэй тэнсүүриие тоо, баримтануудаар тодорхойлхо гээшэ шиидхэхы эрхэ нүхэсэл бэшэ болонхой. Хамгаалхы шэнэ доктрина хүтэлбэри болгохо зуураа, сэрэгэй аюул үшөөл зайсуулагдаагүй гэжэ бидэ мартанагүйбди.

Океан, далай арадууд ба оронуудые амяарлаха бэшэ, харин холбохо ёһотой гэжэ бидэ ходо тоолодогбди. Тиимэһээ ямаршье зорилгонуудые дүүргэжэ байхадаа, манай сэрэгэй корабльнууд һайн һайхан дура хүсэлэнтэй байдаг.

— Олохон хүнүүдэй үшөө мартаагүй уһан доогуур ябадаг онгосонууд дээрэхи гэнэ усал тухай дурдангүй үнгэрөө һаамнай, уншагшад маанадые ойлгохогүй ёһотой.

— Олон хүнүүд энэ гэнэ усалые үшөө мартаагүй гэжэ та хэлэбэт. Манай зүрхэндэ иимэ ушарнууд һорьбо боложо үлэнхэй. Тэрээн тухай «һанажа ябаха» гээшэ иимэрхүү ябадал дахин хэзээдэшье дабтуулхагүй гэһэн удхатай. Правительственнэ комиссиин тобшололнууд болон сэгнэлтэнүүдтэ үндэһэлэн, Судна бүтээлгын промышленностиин министерствын мэргэжэлтэдэй ба Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдэй хамтын хүсэлэл оролдолгонуудаар энэ зорилгые шиидхэжэ байнхайбди.

— Василий Иванович, һайндэрэй энэ хөөрэлдөөгөө гунигтай темээр дүүргэхэ зэргэгүйбди, совет арадай хүндэлдэг Далайн-Сэрэгэй Флот ямаршье эрхэ байдалда хэзээдэшье эгээл ехэ һайшаалда хүрэхөөр албаяа хэнэ гээшэ аабза. Тэрэ манай Эсэгэ ороной омогорхолынь байгаа, байһан зандаа. Таанадые, сэрэгэй бүхы моряагуудые һайндэрөөр амаршалаад, элүүр энхые, гэр бүлын жаргал моряагуудта ороной даалгаһан хүнгэн бэшэ уялгануудаа дүүргэхэдэнь амжалта түйлахыень хүсэхыемни зүбшөөгыт.

— Һайнта даа, Флодто дуратай, тэрэниие сэгнэдэг бүхы хүнүүдтэ өөрынгөө ээлжээндэ элүүр энхые, амгалан тайбан байдал, зол жаргал хүсэхэ байнаб.

(ТАСС).

Хэр байнаш, ветеран?

АЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ

...үдтэ манай пар- ...н Эсэгэ ороноо ...йнай байлдаа- ...лсажа, хархис ...ха хэрэгтэ хуби- ...баатар хүбүүд, ...а һаналаа ехээр ...й ветерануудай ...үлэгдэнхэй. Эдэ- ...зохид байра ба- ...рэгтэ бага бэшэ ...лагдана. Дайнай ...олонхинь пенси- ...а, мүнөө хүрэ- ...хүн зондо аша- ...юмэ хэхэ гэжэ ... Зарим ветера- ... шубуу, туулай ...өрыгөө һү, мя- ...бэлэдхэлэй зүр- ...тушаадаг байха ... Хойто-Байгалай ...льское һууринда ...най ветеранууд ...А. С. Шевцов, ...н болон бусад ...ноз, хашараг, бу- ...хан таргалуулжа, ...хүн зондо, илан- ...һээ эрэһэн за- ...эдтэ һү, мяха ...йха юм. Нико- ...ч Телешев 2-до- ... фронтын сэрэг- ... Польшын газар ... фашистнарһаа ...хэдэн удаа хүн- ...һан юм. Эсэгэ ...гын дайнай 2-до- ...н Одоной орде- ...ьнуудаар шаг- ...ртай. Түрэл ню- ...о лэ загаһаша- ...ажа абаад, пен- ... энэ хүнгэн бэ- ...хүдэлөө, хододоо ...ажалаараа бэшэ- ... шалгаржа ябаа. ...олай Николаевич ...найнгаа амарал- ... һаа, миин һуу- ...хэр мал барижа,

гахай, тахяа таргалуулна. Һаяшаг би Байкальское һууриин ошожо, ажалай ба дайнай ветерануудтай уулзажа, хөөрэлдэһэн, байдал һуудалаарнь һонирхоһон хүм. Н. Н. Телешев 70 наһа хүрөөшье һаа, үшөөл хүнгэн, ажал хүдэлмэри хэһэн зандаа. Хорёо соогоо хоёр үнеэ, хоёр гахай, 30 тахяатай. Далан наһа хүрөөд, иимэ олон үхэр мал, тахяа тэжээхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Ажаллахал хэрэгтэй.

— Үбһэ, түлеэ бэлэдхэхэ хэрэгтэм «Победа» колхозой коллектив, тэрэнэй түрүүлэгшэ Платонов ехэ туһа хүргэдэг. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд холимол тэжээл асаржа үгэдэг. Мүнгыень түлөөд, газаагаа буулгуулдагби. Һургуулиин үхибүүд ходол ерэжэ, хашаа соом сэбэрлэлсэдэг. Бултанай туһаламжа дэмжэлгэтэйгээр һү, мяхаяа алдангүй һуунабди. Залуу мэргэжэлтэдтэ, һургуулиин багшанарта һү, мяха хямда сэнгээр худалдадагби,—гэжэ Н. Н. Телешев хэлэнэ.

А. С. Шевцов, А. А. Нелюбин гэгшэд мүн лэ хашаа соогоо тус тустаа хоёр-гурбан үхэр малтай, гахай шубуутай байха юм. Дайнай ветеранууд наһанайнгаа амаралтада гараашье һаа, өөртөө, хүн зондо туһатай юумэ хэжэ ябана ха юм. Энэнь ехэ һайшаалтай гээд һанагдана. Үхэр мал барижа, һү, мяха ехээр абадаг ажалай ба дайнай ветерануудые үнэтэ бэлэгээр шагнадаг болонхойбди. Үнгэрһэн жэлэй дүн гаргажа үзэхэдэ, Н. Н. Телешев бэшэнэй дундаһаа илангаяа шалгарба. Тэрээндэ «Океан-214» гэһэн радиоприемник бэлэг барюулаа һэмди.

Манай Хойто-Байгалай районой Дээдэ Заямха, Кумора, Уоян болон бусад посёлогуудта үхэр мал, гахай, тахяа баридаг ветеранууд олон юм. Эдэнэр өөрыгөө мяхаар, һүөөр хангахынгаа хажуугаар үлүү һү, мяхаяа ажалшадта худалдана. Эхэ-Герой Валентина Петровна Мертвецова наһанайнгаа амаралтада гараашье һаа, гурбан үнеэ, табан хони, хоёр ямаа барижа, хүршэнэрөө баранииень һүөөр хангадаг, хартаабха, үгэрсэ, капуста ехээр ургуулдаг. Иигэжэ үмсэдөө үхэр мал барижа, бараг һайн һуудаг ажалай ба дайнай ветеранууд манай Хойто-Байгалда ѳһала олон. Эдэниие нютагай Соведүүд, арадай депутадууд һайнаар дэмжэхэ уялгатай гэжэ һананаб. Үбһэ бэлэдхэхэ болоходо, али олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг. Хойто-Байгалда сабшалангай газар бага юм. Ехэнхинь зундаа уһанда ородог. Ушар тиимэһээ колхоз, совхозуудай коллективүүд ветерануудта туһаламжа хүргэхэ бээз гэжэ һанагдана.

— Ажалай, дайнай ветеранууд үмсэдөө үхэр мал барижа, овощ ургуулха гэжэ оролдоно. Эдэнэй олонхинь һү, мяхаар бэеэ, хүршэ нүхэдөө хангана. Эдэнэртэ али бүгэдын туһаламжа дэмжэлгэ хэрэгтэй ааб даа. Олоор үхэр мал баридаг ветеранууд жэл бүри урмашуулагдадаг болонхой. Байгша оной мүрысөөн-конкурсдо хабаадалсажа, илаһан ветеранууд «Бирюса» холодильнигаар, «Изумруд» телевизорээр урмашуулагдаха юм. Энэ конкурс мүрысөөндэ ветеранууд булта хабаадалсана. Жэлэй һүүл багаар дүн гаргахабди. Хэниинь лэ илагша ааб?

Б. БУДАЕВ,
Хойто-Байгалай районой ажалай ба дайнай ветерануудай Соведэй түрүүлэгшэ.

ХУУШАНАЙ УЧИЛИЩИ

Улаан-Үдын техническэ мэргэжэлэй 11-дэхи училищиин байгуулагдаһаар 50 жэл үнгэршэбэ. Энэ хугасаа соо училищида хамта дээрээ 20 мянган хүн һуража гараа.

Эгээл түрүүшын мэргэжэлтэд 1942 ондо бэлдэгдээ һэн. Тэдэнэй олонхидынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордоһон юм. Дайнай жэлнүүд соо 4 мянган шахуу мэргэжэлтэн бэлдэгдээ һэн. Дайнай хойто жэлнүүдтэ бүри олон хүн училищида һуража гараа. Гансашье Улаан-Үдын промышленна предприятинуудта бэшэ, мүн Абакан-Тайшет, Владивосток-Угольская гэһэн зайн галай лининүүдые таталгада, Чарджоу, Экибастуз, БАМ болон бусад газарнуудта дүрсагдагша училищи дүүргэһэн лекальщигууд, инструментальщигууд, станочнигууд хүдэлһэн юм, хүдэлдэгшье.

Эрхим мэргэжэлтэдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хүнгэн бэшэ хэрэгтэ үнинэй багшанар П. О. Синицина, Н. П. Непомнящих, Е. Л. Игнатьева, М. П. Кокорин гэгшэд горитой хубита оруулһан гээшэ.

Мүнөө үедэ училищи шэнэ уужам байшантай болонхой. Һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай классууд, лабораторинууд, мастерскойнууд бии. Жэлэй туршада һурагшад 50 мянган түхэригэй хэрэгсэл бүтээдэг юм. Үнгэрэгшэ хабар училищиие 385 хүн дүүргээ һэн.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үнинэй багшанар П. О. Синицина, М. П. Непомнящих.

...ХҮҮГЭЙ ЭРДЭМТЭДЭЙ ТОБШОЛОЛ

...ТАР. Мянган жэлэй бүри эхеэр ...до тараан ажал ѳһала эрхилдэг ...Монголой Арадай Республикада ...ние түгэсхэһэн Эрхүүгэй универ- ...мтэд батална.

...Зүүн Сибириин эрдэмтэд болон ...ороной хойто хубидахи эртэ ур- ...ухийн Балгас гэһэн хотые малта- ...үүлһэн, түрүүшынхиеэ шулуун ...дэһэ элирүүлһэн байгаа. Энээ- ...эндэһээ олдоһон шабар зүйлнүүд ...а хабаатай ажалай зэр зэмсэгүүд ...эһэн тобшололые батадхана.

...МНР-эй ба тэрээнтэй хүршэлдэг ...дай газар дэйда дээрэ X зуун ...хүгжэлтын үндэр хэмжээн түйлэг- ... гэжэ совет эрдэмтэд тоолоно. ... өөһэдынгөө лабораторинуудта эдэ мэдээнүүдые шэнжэлжэ, эрдэмтэд энэ тобшололоо батадхаха болоно.

Ехэ нарин хүшэр, гэбэшье урматай хүдэлмэри тэдэнэрые хүлеэнэ. Түүхын эрдэмэй кандидадууд Владимир Свинин Михаил Зайцев хоёртой хамта энэ хүдэлмэридэ университедэй табадахи курсын оюутан Андрей Горбунов хабаадаха юм. Монгол орондо үнгэргэгдэһэн шэнжэлгэнүүдтэй тэрэнэй дипломой проект сэхэ холбоотой юм ха.

Эрхүүгэй университедэй багшанарай болон студентнүүдэй үшөө нэгэ бүлэг МНР-тэ хүдэлһэн байгаа. Тэдэнэр ороной шэнэ түүхые ба совет-монгол экономическа харилсаа холбооной шатануудые шэнжэлнэ. Хоёр ороной гаталһан замай, мүн тэдэнэй хоорондохи харилсаануудтахи шэнэ түхэл янзануудта шэлжэн ороолгын уг удхые ойлгожо абаха гээшэ тон шухала юм.

(ТАСС).

ТАСС ХИЛЫН СААНАҺАА

ПЕКИН. 2000 ондо орон дотор 1,2 миллиард хүнүүдэй ажаһуудаг болоходо, Хитадай республика хүн зоноо тэжээхэ аргатай байха гээшэ гү? КНР-эй хүгжэлтын хараа замуудта сэхэ хабаатай энэ шухала асуудал эрдэмтэд болон шэнжэлэгшэдэй хөөрэлдөөндэ эгээ шухала темэнүүдэй нэгэниинь боложо байнхай.

Эндэ толилогдоһон баримтануудай ёһоор, ерэхэ зуун жэлэй эхиндэ Хитад орондо жэл бүри 650 миллион тонно орооһон хэрэгтэй болохо, харин тэрэ үедэ 470 миллионһоо үлүүтэйхэн тонно орооһо үйлэдбэрилхэ арга боломжотой байха. Энэ асуудалые шиидхэлгэ орондо шухала удха шанартай юм. Ушарынь гэбэл, Хитадай Арадай Республика орооһо үйлэдбэрилгээр дэлхэй дээрэхи томо гүрэн болодог байгаашье һаа, дэлхэй дээрэхи хүн зоной 20 гаран процентнь, хахалагдадаг газарай оройдоол 7 процентнь тэрээндэ хүртэдэг юм.

Эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхэ гү, али индустриальна шэнэ объектнүүдые бариха гү гэжэ Хитад орон шиидхэхэ зэргэтэй гэжэ экономистнууд һанамжална. Юуб гэбэл, имагтал орооһо тариианай дуталдаха ябадал национальна экономикые хүгжөөхэ замда гол һаалта болодог юм.

ВАШИНГТОН. Ороной аюулгүй байдалые хангахын тула Холбоото Штадуудта адагынь үшөө 50 жэл ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ хэрэгтэй болохо гэжэ элшэ хүсэнэй министерствын хүтэлбэрилэгшэд тоолоно.

«Комплекс-21» гэжэ нэрлэгдэһэн тус министерствын холын хараата түсэбые США-гай элшэ хүсэнэй министр Дж. Уоткинс зэбсэгтэ хүсэнүүдэй талаар сенадай комитедэй үзэмжэдэ һаяхан дамжуулаа.

Тус документын ёһоор, 21-дэхи зуун жэлэй түрүүшын хахадай туршада сэрэгэйхидэй шэнэ янзын ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ аргатай байхын тула ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэ хэрэгтэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг объектнүүдтэ «шэнэ амисхал» оруулха шухала.

БОНН. ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Ганс-Дитрих Геншерэй һанамжын ёһоор, 1990 он Европодохи гүрэнүүдэй хоорондын харилсаануудые һайжаруулгын жэл болохо аргатай. Ниитэ Европын үйлэ хэрэгтэ хабаададаг гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй ноябрь һарада үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан уулзалга энэ хэрэгтэ онсо удха шанартай байха гэжэ Геншерэй радиогоор үгэ хэлэхэдээ, тэрэ мэдүүлээ. Саг үргэлжэ хүдэлхэ зохихо эмхинүүдые байгуулжа, тус уулзалга тэрээндэ тон шэнэ шанар олгохо уялгатай.

Гүрэнүүд болон правительствануудай толгойлогшонорой, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй уулзалга, хёмороо зүришэлдөөнүүдые зайсуулха талаар түбэй хүдэлмэри, секретариадай ажал ябуулга тухай нэн түрүүн хэлэгдэнэ гэжэ министр хэлэбэ. Тиигэжэ США-гай болон Канадын хабаадалгатайгаар шэнэ Европын хараа шэглэл тодорхойлогдожо эхилхэ, Европын хүгжэлтэдэ Советскэ Союзые сүм хабаадуулха бата найдамжа бии болохо.

СОФИ. Болгарида бензинэй ба бусад янзын шэнгэн түлишын үнэ сэнгүүд хоёр дахин шахуу нэмээ. Һүүлэй үедэ нефтеэр хангалгын талаар горитой бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоһон дээрэһээ иимэ шиидхэбэри абтаа юм гэжэ НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй эндэ тарааһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Европын оронуудта СССР-эй нефть багаар худалдадаг болоһониинь, мүн валюдай талаар гүрэндэ тохёолдоһон байдал ойрын жэлнүүдтэ нефть худалдажа абалгые ехэ болгохо арга олгохогүй гэжэ мэдээсэл соо заагдана. Гэхэтэй хамта нефтиин дуталдаһан, тэрэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ шадаагүй байһан дээрэһээ дэлгүүр дээрэхи байдал эрид мууданхай. Болгариин, мүн гадаадын эрхэтэд шэнгэн түлишөөр хонжоо наймаа хэнэ. Дэлгүүрэй экономикодо шэлжэн орожол, тохёолдоһон байдалһаа гараха хэрэгтэй гэжэ документ соо хэлэгдэнэ. Бодото эрилтэнүүд болон дурадхалнуудые, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын сэнгүүдэй хэмжээе хараада абан, сэнгүүдые дээшэлүүлхэ тухай шиидхэбэри Министрнүүдэй Совет абаһан байна. Июлиин 23-һаа тэрэнь хүсэндөө ороо.

ХЕЛЬСИНКИ. Финляндиин Каустинене хотодо (Баруун Финлянди) түгэсэһэн арадай хүгжэмэй уласхоорондын фестиваль арадай соёлой ба искусствын толотомо һайндэр боложо тодорбо. Финн-угор арадуудай түүхэ, хүгжэмтэ соёлой мүнөөнэй байдал ба хүгжэлтын хараа замууд мүнөө жэлэй фестивалиин гол темэ байба. Нимэ арадуудай түлөөлэгшэд Финлянди ба Венгриһээ гадна гол түлэб Советскэ Союзай газар дайда дээрэ ажаһуудаг юм. Тиимэһээ гадаадын оронуудай айлшадай дунда СССР-эй делегациин эгээл олон тоотой байһаниинь гайхалгүй. Карелнүүдэй, ингерманландецуудай, эстонецуудай, ливүүдэй, саамуудай, марийцүүдэй, мордвануудай түлөөлэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ оролсоно.

8 үдэрэй туршада оройдоол 4 мянга шахуу зүн зонтой энэ багахан хотын үйлсэ болон талмайнуудаар арадай хүгжэм, дуун зэдэлһэн байгаа. Арадай ёһо заншалнууд ба хүгжэмэй һайшаагдадаг тухай удаадахи баримта гэршэлнэ гэжэ фестивалиин эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ коммунальна советник Вильо С. Мяяттляля онсолон заана. Һайндэрэй хэмжээ ябуулгануудта 90 мянга гаран хүн хабаадалсаа. Финляндиин 2 мянга шахуу, гадаадын оронуудай 300-һаа дээшэ гүйсэдхэгшэд. тэрэ тоодо РСФСР-һээ арбан фольклорно бүлэг концертнүүдтэ хабаадаа. Харагшад тэдэнэрэй бэлиг шадабариие һайшаажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байгаа.

СОЁЛОЙ БҮЛГЭМ БАЙГУУЛАГДАБА

1989 оной бэшэлгын ёһоор, Москва хотодо ба Москва шадарай һуурин тосхонуудта хоёр мянгаад буряад зон ажаһууна. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, эндэ гэр бүлөөрөө ажаһуудаг, ажалладаг бүхэсоюзна болон уласхоорондын асуудалнуудаар арадай ажахын һалбаринуудта хүдэлдэг мэргэжэлтэд болоно. Эдэнэрһээ гадна эндэ студентнэр, аспирантнууд болон командировкоор ерэһэн ажалшадай тоо мянганһаа холо үлүү болодог юм.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада Москвада ажаһуудаг, ажалладаг буряадуудай диилэнхи олониинь үндэһэн хэлэеэ, соёлоо, ёһо заншалнуудаа мартажа эхилһэниинь гайхалтай юм.

Москва хотодо, мүн энэ тойрон ажаһуудаг ажалшадай, буряад арадай түүхэ домогоор һонирходог эрилтыень хангаха зорилгоор, Москвада буряад арадай соёл-гэгээрэлэй бүлгэм байгуулха гэһэн хүдэлөөн эхилээ.

1990 оной майн 19-дэ Москва хотодо ажаһуугшад сугларжа, суглаа хэһэн, өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдые һунгаһан байна. Москвагайхидай суглаанда СССР-эй арадай депутадууд О. Б. Баторов, Ц. Н. Нимбуев, С. Г. Шапхаев, СССР-эй Конституционно хиналтын комитедэй гэшүүн С. С. Босхолов гэгшэд уригдажа ерээ һэн.

Суглаанда хабаадагшад эмхидхэлэй комитет байгуулһан, бүлгэмэй Устав ба конференцидэ бэлдэхэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлһэн байна. Тус конференци байгша оной октябрь һарада зарлагдахаар хараалагдана. Мүнөө манай бүлгэм хүдэлмэриингөө түсэб хараалаад, бэлэдхэл хэжэ эхилэнхэй.

Ниислэл хотодо буряад арадай соёл-гэгээрэлэй бүлгэм байгуулха гэһэн һайн һайхан энэ хэрэгтэмнай Буряадай АССР-эй ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулалсаха бэзэ гээд найданабди.

Тиихэдэ Москвада болон бусад һуурин тосхонуудта ажаллажа, һуража байдаг хүбүүд, басагадай түрэлхидһөө гадна, бидэнэрэй эхилһэн энэ хэмжээ ябуулгада Буряадай АССР-эй, автономито округуудай Соёлой, Арадай эрдэм һуралсалай, Элүүрые хамгаалгын министерствэнүүдэй болон бусад эмхи зургаануудай, ажахынуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэд туһаламжа үзүүлжэ, өөһэд өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулхань дэмжэгүй гээд һанагдана.

Хүндэтэ манай нютагаархид! Өөһэд өөһэдынгөө дурадхал болон һанамжа бодолнуудые иимэ адресаар эльгээхыетнай хүлеэнэбди:

«103009. Москва. Центральный телеграф, до востребования.

Цыбеновой Нине Чимитовне».

Н. ЦЫБЕНОВА,
эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Л. Ц. ЦОКТОЕВ

Республиканска удха шанартай пенсионер Лхамажаб Цыбенович Цоктоев хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлдэ наһа бараба.

Буряадай АССР-эй Сэлэнгын аймагай Ноёхоной сомоной Соведэй Хёлго-Тагалсар тосхондо 1928 оной июлиин 21-дэ таряашанай бүлэдэ Л. Ц. Цоктоев түрэһэн юм.

14-тэй ябахадаа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажалайнгаа намтар эхилһэн байна. Колхозой ажалай хүндэ хүшэр һургуули гараад, Хяагтын культпросветучилищида Лхамажаб Цыбенович орожо һураа. Тэрэниие дүүргээд, Зүйһүтэйн долоон жэлэй һургуулида багшалаа һэн.

Арадай депутадуудай Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагшаар нүхэр Л. Ц. Цоктоев 1951 ондо томилогдоһон байна. Эндэ хүдэлжэ байхадаа, районойнгоо соёлые хүгжөөхэ талаар Лхамажаб Цыбенович тон ехэ оролдолго гаргаһан юм.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Улаан-Үдын багшанарай институдта 1951 ондо орожо, тэрэниие эрхим һайнаар дүүргээд, Лхамажаб Цыбенович түрэл аймагтаа бусажа, Загастайн дунда һургуулида түүхын багшаар хүдэлжэ эхилээ һэн.

1956 ондо Л. Ц. Цоктоев Сэлэнгын районой Жаргалантын долоон жэлэй һургуулиин директорээр томилогдоо. Гурбан жэл болоһон хойно шадабари ехэтэй хүтэлбэрилэгшэ байһанииень хараада абажа, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар һунгаа һэн. Комсомолой райкомой нэгэдэхи секретаряар хүдэлжэ байхадаа, Сэлэнгын аймагай экономико болон соёлые хүгжөөхэ талаар ехэ юумэ хэһэн байна.

1960 онһоо нүхэр Цоктоев Ноёхоной, удаань Новоселенгинскын дунда һургуулинуудай директорээр хүдэлөө.

1965 ондо Лхамажаб Цыбенович КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретаряар һунгагдаа һэн. Партиин райкомой секретаряар хүдэлжэ байхадаа, КПСС-эй Буряадай обкомой шалгалтын комиссиин, республикын арадай хиналтын комитедэй гэшүүнээр Л. Ц. Цоктоев һунгагдаһан байна.

1967 онһоо 1982 он болотор арадай депутадуудай Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр, удаань

ТЕЛЕВИДЕНИ

ИЮЛИИН 30-hаа АВГУСТЫН 5 ХҮРЭТЭР.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Ан амитадай аймагта». 10.35—Гүрэнэй Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай академическэ оркестрэй концерт. 11.15—Мультфильм. 11.20—«Большой забег».—уран һайханай фильм. 13.00—Искусствын уран бэлигтэнэй концерт (Болгариин телевидени). 13.30—Время. 16.00—Эрдэмэй һонин. 16.45—Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 16.50—Хүүгэдтэ дамжуулга. 17.50—Хубилгаан шэнэдхэлгын кадрнууд. 18.40—«Сон»—уран һайханай богони фильм. 19.00—Время. 19.30—«Компьютертэй хамта аккордеоноор гүйсэдхэгдэхэ соло». 19.50—Баримтата фильм. 20.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Велоспорт. Спортивна гимнастика. 22.00—Время. 22.30—«Танец героя»—ССР Союзай ГАБТ-ын зүжэг. 00.50—Шэнэ һонин. 01.05—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Баскетбол. Эрэшүүл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Никель Счастнаягай Витебскдэхи вернисаж». 9.50—«По щучьему веленью»—фильм-зүжэг. 10.55—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.15—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Велоспорт. Бокс. 14.15—Циркын шэнжэлэл. 14.50—Уран һайханай богони фильмүүд. 16.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Уһан дээгүүр бүмбэгөөр наадалга. УЛААН-ҮДЭ. 17.00—Баримтата фильм.

ВТОРНИК, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Танец героя»—ССР Союзай ГАБТ-ын зүжэг. 11.50—Хүүгэдтэ дамжуулга. 12.50—Хүгжэмтэ дамжуулга. 13.20—Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 13.30—Время. 16.00—Баримтата фильм. 16.20—«Не покидай» — үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери. 17.30—«Амар сайн, хүгжэм!» 18.15—КПСС-эй XXVIII съездын делегадууд хөөрэнэ. 19.00—Время. 19.30—«Если бы не эта музыка...» — баримтата фильм. 20.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Нэгэ жэгдээр тамаралга, бокс. 22.00—Время. 22.30—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 22.40—Останкинадахи концертнэ студида философиин эрдэмэй доктор Д. А. Волконоговтой уулзалга. 00.20—Эстрадна концерт. 01.15—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Нигериин фольклорно ансамблиин концерт. 9.45—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Хүндэ атлетикэ. 12.40—«Война ежей» — үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери (Болгари). 13.50—Ритмическэ гимнастика. 14.20—«Дни хирурга Мишкина»—уран һайханай фильм, 1-дэхи сери. 15.35—Вильнюсэй уран һайханай музейн студентнэр-архитекторнууд тухай баримтата фильм. УЛААН-ҮДЭ. 17.35—Байгал. 17.55—«Зүүн-Сибирь»—киножурнал. 18.15—«Буряад ороной һонинууд». 19.05—Эхэ нютаг. 19.45—Бай-

СРЕДА, АВГУСТЫН 1.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Аяншалагшадай клуб». 10.35—«Амар сайн, хүгжэм!». 11.25—Останкинадахи концертнэ студида философиин эрдэмэй доктор Д. А. Волконоговтой уулзалга. 13.05—А. Барыкин дуунуудаа гүйсэдхэхэ. 13.30—Время. 16.00—Бүд нэхэлгын заншалнууд тухай. 16.50—«Не покидай»—үхибүүдтэ фильм. 2-дохи сери. 18.00—Хүүгэдтэ дамжуулга. 19.00—Время. 19.30—С. Прокофьев. Концерт. 20.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Волейбол. Эрэшүүл. СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал командануud. 22.00—Время. 22.30—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 22.40—«Графиня Козель»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. (ГДР-эй ТВ). 00.10—Баримтата фильм. 01.25—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильмүүд. 9.40—«Война ежей»—үхибүүдтэ фильм. 2-дохи сери. 10.50—Николай Рубцовой шүлэгүүд. 11.30—«Доктор Сарчук, танда элүүр энхые хүсэнэбди». 12.15—«Дни хирурга Мишкина»—уран һайханай фильм. 2-дохи сери. УЛААН-ҮДЭ. 17.30—Баримтата фильмүүд. 18.10—Үхибүүдтэ дамжуулга. 18.40—Байгал. 19.00—һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай стачкомтой уулзалга. 19.40—«Письма старому командиру»—баримтата

ЧЕТВЕРГ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Баримтата фильм. 10.50—«Графиня Козель» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 12.20—Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.20—Мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд. 13.30 — Время. 16.00—Баримтата фильм. 16.20—Мультфильм. 17.40— Новосибирскын Академ-хотодо фольклорно һайндэр. 18.15 — «16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 19.00—Время. 19.30—Ород арадай дуунууд. 20.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Уһан руу һүрэлгэ. Бокс. 22.00—Время. 22.30—«Графиня Козель» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 23.50—Солдат дуунай фестиваль. 01.20—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Скрипачнуудай ансамблиин концерт. 9.45 — «Война ежей»—үхибүүдтэ фильм. 3-дахи сери. 10.50—Баримтата фильмүүд. 11.35—Ритмическэ гимнастика. 12.05—«Дни хирурга Мишкина» — уран һайханай фильм 3-дахи сери. 13.15—Ахалагша классайхидта уран зохёолой дамжуулга. 14.15 — Фортепианна хүгжэмэй концерт. 14.35 — һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Баскетбол. Эхэнэрнүүд. СССР-эй ба США-гай суглуулагдамал командануud. УЛААН-ҮДЭ. 17.30 — «Экран» — согсолбори. 18.00 —Бүхэсоюзна сатирическэ «Фитиль» киножурнал. МОСКВА. 18.15—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud Волейбол. Эрэшүүл. СССР-эй ба Франциин суглуулагдамал командануud. УЛААН-ҮДЭ. 19.00

ПЯТНИЦА, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«Операция «Гром»—баримтата фильм. 10.30—Жэлэй дүрбэн саг. Август. 11.30—«Графиня Козель» —уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 12.45—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 13.30—Время. 16.30—Украинын мультипликациин ерээдүй тухай. 17.30—Телешоу. 19.00 — Время. 19.20—«Хэрбээ тэды хүрөө haa...» 20.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Уһан руу һүрэлгэ. Бокс. 22.00—Время. 22.30 — МВД мэдээсэнэ. 22.40 — Хүгжэмтэ дамжуулга 23.00—Аншлаг, аншлаг. 00.30—Шэнэ һонин. 00.45—«Хараа бодол» программын хүгжэмтэ хабсаргалта.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Война ежей» —үхибүүдтэ фильм. 4-дэхи, 5-дахи сери. 11.25—Молдавиин дуу, хатарай ансамблиин концерт. 11.55—РСФСР-эй хото городуудай телестудинууд. «Түрүүшын премьерые хүлеэ-

СУББОТО, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Эжы, аба бидэ гурбан» . 10.00—«Палатка»—үхибүүдтэ фильм (Чехословаки). 10.55 — Худалдаа наймаанай һонин. 11.25 — «СССР—США: эхэнэрнүүд ба политика»—теле-хүүргэ. 12.25—Нагайн угалза хээнүүд. 12.50—«Бурда моден» дурадхана. 13.20—Хүнэй институт. 14.20—Фото-конкурс. 14.25 — Буркино-Фасогой национальна һайндэртэ — Революциин үдэртэ. 14.55—СССР-эй арадай артист. Ю. Темиркановтай уулзалга. 16.00—Политическэ темэдэ хөөрэлдөөн. 16.30—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Фигурна һолжоролго. 18.45—Баримтата фильм. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона»—уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. «Король шантажа». 2-дохи сери. «Смертельная схватка», 22.00—Время. 22.30 — Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 22.40 — «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона»—уран һайханай фильм. 3-дахи сери. «Охота на тигра». 23.45—Хитадай классическа поэзиһээ. 24.00—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Мультфильмнүүд. 9.35—РСФСР-эй хото городуудай телестудинууд. (Горький хото). Горьковско областиин цыгануудай ажабайдал тухай. 10.35—Фото-зурагай 100 жэлдэ зорюулагдаһан выставкэ. 11.05—«Мерос»—Таджик арадай түүхын ба соёлой угай баялигууд тухай баримтата фильм. 11.25—Мэдээсэлнүүд. Соносхолнууд. 11.30 — Дэбжэлтэ. Мэдээсэл. Соносхол. 12.00—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Уһан руу һүрэлгэ. 13.00—«Сород хэ-

ВОСКРЕСЕНИ, 5

ТҮМЭР ЗАМШАНАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Бултанай эрхилхэ спорт. 9.15 — Ритмическэ гимнастика. 9.45 — «Спортлотогой» тираж. 10.00—Эртэ үглөөнһөө. 11.00—Эсэгэ орондоо алба хэнэ. 12.00 — Үглөөнэй наада зугаанай дамжуулга. 12.30—«Дэлхэйе тойрон» — альманах. 13.30—Элүүр энхэ байлга. 14.15—Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 14.30 — Бултанда хабаатай педагогико. 15.20—һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй наадануud. Бокс. 17.35—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 18.50—«Гэр байра-2000». Социальна программануудые шиидхэлгын дүй дүршэлһөө. 20.00—һайн һайхан дура хүсэ-

ШЭНЭ КИНОФИЛЬМ ХАРАЯЛ ДАА

«Мосфильмын» режиссёр Арья Дашиевай хэһэн хүдэлмэреэр манай республикын ажалшад ехэ һонирходог юм. Юундэб гэхэдэ, энэмнай манай нютагай хүбүүн. Тэрэнэй табиһан бухы картинануудые бидэнэр мэдэхэбди. Түрүүшынь картина болохо «Три солнца» наяад оной үедэхи Буряад нютагта болоһон үйлэ хэрэгүүдые харуулна. «Крик тишины» гэһэн картинань хүн ба байгаали хоёрой орёо асуудалнуудта зорюулагдаһан байха юм. «Утро обреченного прииска» гэһэн гурбадахи фильм соогоо 1918 ондо республикын хойто зүгэй алтанай прииск дээрэ болоһон үйлэ хэрэгүүдые харуулна.

Уран зохёолшод В. Липатов, И. Калашников, В. Митыпов гэгшэд кинофильмын сценаринуудые бэшэлсэһэн, туһаламжа үзүүлһэн гэжэ мэдэнэбди.

Харин мүнөө А. Дашиев нютагайнгаа ажалшадта 2 серитэй «Берег спасения» гэһэн уран һайханай фильм асараад, Улаан-Үдын кинотеатрнуудта харуулжа эхилбэ. А. Дашиев энэ фильм КНДР-эй режиссёр Рю Хо Со гэгшэтэй хамта табиһан байха юм. Харин сценариин авторнууд А. Тимле, Ли Чжи У гэгшэд болоно.

Кинорежиссёр фильм тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ: «Фильм соохи үйлэ хэрэгүүд 1905 ондо ород-япон дайнай үедэ болоно. Ород эскадрын бута сохюулхада, хаанта засагай флодой 5 матрос японой сэрэгшэдтэ бээ тушаахагүйн тула Корейн хахад аралай эрьедэ бууна. Картина соо түүхэтэшье, уршагта ябадалнуудые харуулһаншье үйлэ хэрэгүүд олон. Эндэ мөрёор намналсаан, буудалдаан, зүүн зүгэй дайшалхы искусство — Тэквэндын арга дүрэнүүд олоор харуулагданхай».

Рольнуудта Б. Невзоров, В. Степанов, Д. Матвеев, А. Сластин, В. Серов гэгшэд наадана.

Нютагайнгаа хүбүүнэй буулгаһан фильм харахаяа манай республикын ажалшад олоороо ерэхэ бэзэ гэжэ найдагдана. Июлиин 26-hаа тус фильм «Дружба», «Прогресс» кинотеатрнуудта харуулагдажа эхилбэ. Фильмын эхилхэһээ урда тээ Арья Дашиев кино харагшадтай уулзаха юм.

Н. БУДАЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фильмын буулгагдажа байһан үедэ.

ТОБШОХОНООР...

МҮНГЭ ДАМЖУУЛБА

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай профессор Ж. С. Сажинов Буряад орон соогоо мэдээжэ хүн юм.

Һаяхана түрэл нютагтаа, Гааргын аршаанда хани нүхэр Татьяна Ивановнатаяа амарба. Тиигэхэ үедөө арадай депутадуудай Гааргын сомоной Соведэй хүндэтэ эрхэтэн нүхэр Сажинов тус Соведэй бюджедтэ нэмэри болгон, 1000 түхэриг мүнгэ дамжуулба. Энэ мүнгэниинь үошэн үлбэр, ганса бэе хүнүүдтэ, үхибүүдэй зургаануудта дамжуулагдахаар хараалагдана.

В. БУДАЕВ.

ГЭРНҮҮД ЖЭРЫЛДЭНЭ

Түнхэнэй райондо зоной социальна ажаһуудал, ажабайдал һайжаруулгада анхарал ехээр хандуулдаг болонхой. Колхоз, совхозууд гэр бариха дуратайшуулда мүнгэ урьһална, энэ тэрэ юумэеэ зөөхэдэнь, транспортаар туһална.

Жэшээлхэдэ, Хужар, Хойтогол, Харбяангууд, Жэмһэг, Зуун-Мориин, Тооро, Шулуута тосхонуудта үмсын барилга ехээр хэгдэжэ захалаа. Тусхайлбал, Тооро тосхондо 1990 ондо арбан хоёр гэр баригдажа байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 16 бүлэ шэнэ гэрнүүдээ толлоо. Үшөө 27 гэр баригдажа байна. Колхоз барилгын материалнуудаар, транспортаар туһална.

Манай корр.

АГШАНГАДА АМАРХА БОЛОХОНЬ

Агшанга гэжэ үзэсхэлэн гоё газарта В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин, нютагай Соведэй арадай депутадуудай үүсхэлээр, амаралтын бааза баригдажа байна. Түрүүшын гэр баригдажа, һаяхана тушаагдаа.

Мүнөө эндэ ваннанууд, котельнын түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно, харгы заһабаригдана. Богонёор хэлэхэдэ, колхозниигуудайнгаа ажабайдалые һайжаруулха талаар горитой хүдэлмэри хэгдэнэ.

Энэ жэшээгээр «Ленинэй зам» колхоз, Сутайн совхоз мүнөө жэлдэ мүн лэ иимэ гэрнүүдые эндэ бариха гэжэ хараалба. Агшангын аршаанда амарха арга боломжотой болоһондоо энэ нютагайхид тон баяртай.

В. ДАБАЕВ.

Мухар-Шэбэрэй район.

АМАРАЛТАНЬ ҺАЙНААР ҮНГЭРБЭ

«Мойһохон» гэһэн пионернүүдэй лагерьта түрүүшын амаралтын хапа дүүрэбэ. Энэ хугаса соо үхибүүдэй дунда элдэб һонин хэмжээ ябуулганууд, конкурснууд үнгэргэгдөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Пионернүүдэй вожатанууд, хүмүүжүүлэгшэд, техническэ хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдэй амаралтада, сүлөө сагаа аша туһатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулһан байха юм.

Танилсалгын үдэшын удаа «Хүлеэгдээгүй ушарнуудай үдэр», «Нептунай үдэр», «Мойһотын дангина» гэхэ мэтын һайндэрнүүд, конкурснууд үнгэргэгдэжэ, үхибүүдтэ һайшаагдаа. Һонирхолтойгоор үнгэргэгдэһэн эдэ үдэрнүүд үхибүүдтэ мартагдахагүйгөөр һанагдажа, дурсагдажа ябахань лэбтай.

Л. ГОНЧИКОВА.

Июль һарын хоёрдохи хахадта республика доторнай хура бороо ехээр оробо. Аадар, бороогой ороходо, хаа хаанагүй тэнгэри дуугарһан, сахилгаалһан байна. Жэшээнь, июлиин 21-дэ, республикын урда, баруун-урда районуудта секундын 22—24 метр хүсэтэйгөөр һалхилһан байха юм. Шанга һалхинай һүүлээр аадар, бороо ехээр орожо, үдэртөө 17—22 градус дулаан болоһон байгаа. Харин республикын хойто районуудта 28 градус хүрэтэр халуун үзэгдэһэн байна.

УҺАН НЭМЭХЭ

Һарын дүүрэтэр республика дотор хура боростой байхаар хүлеэгдэнэ. Тиин июлиин 29—30-най үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй бороо орохо юм. Үдэртөө 17—22 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Зулгы һайхан зунай һүүлшын август һарын түрүүшын хахадта һүниндөө 10—15, үдэртөө 20—25, зарим үдэрнүүдтэнь 23 градус хүрэтэр халуун болохо. Һарын һүүлшын арбан хоногто һүниндөө 1—6, үдэртөө 10—15 градус дулаан болохо. Зарим нютагуудта — баруун-урда болон хойто районуудта хюруу унахадаа болохо.

Монголой Арадай Республика тээһээ ороһон аадар, бороогой һүүлээр, Сэлэнгэ мүрэнэй уһан нэмэжэ эхилһэн байгаа. Тиин гүрэнэй хилэһээ эхилээд, Новоселенгинск хүрэтэр сабшалан, бэлшээриин газар үертэ абтаһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ мүрэнэй уһан нэмэһээр байха гэжэ хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ Зэдэ, Сүхэ, Хёлго голнуудай уһан татажа захалаа. Республикын бусад гол, горхонуудай уһан сүүдхын туршада 5—10 сантиметрээр нэмэхэ юм.

Саашадаа Сэлэнгэ мүрэнэй, Сүхэ голые зубшаад ороһон боростой һүүлээр эдэ голнууд нэмэһээр лэ байха гэжэ багсаагдана.

Ц. ЖАЛСАНОВА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин ахалагша инженер.

ТИПОГРАФИИНХИД АМЖАЛТАТАЙ

Яруунын районой типографиин коллектив гансал «Улаан туяа» газетэеэ гаргаад байдаггүй, мүн элдэб захилнуудые, бланкнуудые барлан гаргадаг юм.

Тэдэнэр энэ жэлэй түрүүшын хахад соо һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэмээр. Түсэбэй ёһоор байгша оной түрүүшын хахад соо энэ коллектив 23 мянган түхэригэй продукци гаргаха ёһотой байһан аад, тэрэнээ 27,6 мянган түхэригтэ хүргэһэн байна.

Үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэрилэгшэдые дурдабал, Д. М. Цыдыпова, С. В. Милохонов гэгшэд болоно. Мүн линотипистка Т. Д. Базаровагай габьяа эндэ ехэ гэжэ онсолмоор.

Хүдэлмэриингөө эршые һуладхаагүй һаа, тус коллектив үшөөшье ехэ амжалтануудые түйлахаар.

Д. ДОРЖИЕВА.

ЭКОЛОГИЧЕСКА БЮЛЛЕТЕНЬ

Байгша оной июль һара соо Улаан-Үдын агаарта эрид хубилалта болоогүй гээд уншагшадтаа мэдээсэе. Тооһон 2, азодой двуокись 1,2, фенол 1,3 дахин хэмһээ үлүү байба.

Түмэр харгын вокзалай дэргэдэ тооһон хэмһээ 4,6 дахин үлүү ехэ байгаа гэжэ элирүүлэгдээ. Тиихэдэ углеродой бурма Октябриин революциин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ проспектээр 1,4, азодой двуокись Павловай нэрэмжэтэ үйлсөөр 1,5 дахин нормоһоо үлүү байба.

Харин серын двуокись, сульфаг, азодой окись городой бүхы районуудта хэм соогоо байгаа.

Углеродой бурма Гусиноозёрскдо — 1,4, Хяагтада 1,6 дахин ехэ байгаа гэжэ шэнжэлэгдээ. Азодой двуокись Гусиноозёрскдо 1,5 дахин нормоһоо ехэ байба гэжэ тодоруулагдаба.

Зүгөөр тооһон, серын двуокись Гусиноозёрск, Хяагта, Северобайкальск хотонуудта хэмһээ үлүү гараагүй.

В. ТАТАРНИКОВ.
Буряадай түбэй гидрометобсерваториин начальник.

ПРАВДА БУРЯТИИ
Мүнөөдэрэй номерто

Байгша оной июлиин 28-да Улаан-Үдэдэ КПСС-эй Буряадай обкомой 8-дахи пленум боложо үнгэрбэ. Газетын мүнөөдэрэй номерой нэгэдэхи хуудаһанай нээлтэ дээрэ партиин обкомой пленум тухай информационно мэдээсэл тунхаглагдаба.

Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ харюусалгатай хаһа үдэр хоногой үнгэргэхэ тума улам эршэ хүсэндөө орожо байна. Газетын тусхайта корреспондент Андрей Капустинай «Эршэтэй эмхидхэлэй эхин» гэжэ гаршагтай репортаж номерой нэгэдэхи хуудаһанда барлагдаба. Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэд байгша оной тэжээл бэлэдхэлгэдээ эмхи гуримтайгаар орожо, түрүүшын гээ үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ гээд автор энэ репортаж соогоо хөөрэнэ.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

СПОРТЛОТО

1990 оной июлиин 22-то үнгэргэгдэһэн 29-дэхи тиражай дүнгүүдые Союзспортлото нэгэдэл согсолбо.

«45-hаа 6-ень тааха спортлото»: 1.281.705 билет ороо. Зургаан номер (2 карточка) таагшад — 9.163 түхэриг, табан номер (56 карточка) тааһан хүнүүд — 686 түхэриг, дүрбэн номер (2.642 карточка) таагшад — 21 түхэриг, гурбан номер (39.220 карточка) тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха байна.

«36-hаа 5-ень тааха спортлото». 13.373.815 билет ороо. Табан номер (36 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (6.105 карточка) таагшад — 124 түхэриг, гурбан номер (176.957 карточка) тааһан хүнүүд 5 түхэриг абаха.

29-дэхи тиражай биледүүдээр, 20-дохиһоо 29-дэхи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд августын 11-hээ 1990 оной сентябриин 11 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

Кино, театрнуудта

«Дружба»

«Черные ступни»— в 9-30, «Кокон»— в 11, 13-10, 15-20, 17-30, 19-40, 21-50.

«Родина»

Мультфильмы— в 10, 16, «Кокон»— в 12, 14, 18-10, 20, 21-50.

«Прогресс»

Красный зал —«Красное золото»— в 9-30, 11-20, 13-10, 15-10, 17-10, 19-10, 21-10.

Зеленый зал —«Комедия о Лисистрате»— в 10, 12, 14-10, 16-20, 18-30, 20-40.

«Октябрь»

«Кащей Бессмертный»— в 9-40, «Поджигатели»— в 11, 15-50. 20-20, «Ситара» (2 с.)— в 13-10, 17-50.

НАШ АДРЕС:
670000, УЛАН-УДЭ
ул. Каландаришвили, 23

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам. редактора —2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат —2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды —2-60-91, 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, агропромышленный —2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта —2-69-58; культуры и школ —2-60-21, 2-57-63; информации —2-34-05; переводов —2-54-93; писем и селькоров —2-67-81; корректорская—2-33-61; выпускающие—2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин —91-1-44, г. Северобайкальск —35-73, п. Хоринск—55-6-90, г. Закаменск—31-61, п. Кырен—91-9-79, п. Агинское 3-40-69. Директор издательств —2-37-32, бухгалтерия— 2-33-77, вахта —2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госиздата Бурятской АССР. Директор 2-40-45
Н-00462. Заказ №